

วารสาร วิชาการ

ACADEMIC JOURNAL

ปีที่ 28 ฉบับที่ 1

มกราคม - มิถุนายน 2568

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ที่ปรึกษา

เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

(ว่าที่ร้อยตรี ธนุ วงษ์จินดา)

รองเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

(นางเกศทิพย์ ศุภวานิช)

รองเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

(นายพัฒนะ พัฒน์ทวีดล)

รองเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

(นายธีร ภัวณกันท์)

ผู้ช่วยเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ที่ปรึกษาด้านเทคโนโลยีเพื่อการเรียนการสอน

ที่ปรึกษาด้านมาตรฐานการศึกษา

ที่ปรึกษาด้านพัฒนาระบบการเรียนรู้

ที่ปรึกษาด้านการศึกษาพิเศษและผู้ด้อยโอกาส

ที่ปรึกษาด้านพัฒนาระบบเครือข่ายและการมีส่วนร่วม

ที่ปรึกษาด้านนโยบายและแผน

กองบรรณาธิการ

ผู้อำนวยการสำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา

(นายภูริวรรษ คำอ้ายกาวิณ)

นางสาวปริญญา ฤทธิเจริญ

นายธัญญา เรืองแก้ว

นางวรรณิ จันทศิริ

นางสาววรรณิ ขุนศรี

ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาสื่อและการเรียนรู้

รักษาการในตำแหน่งที่ปรึกษาด้านการศึกษาพิเศษ

และผู้ด้อยโอกาส

(นายพิทักษ์ โสตถยาคม)

ผู้อำนวยการกลุ่มพัฒนาและส่งเสริมวิทยบริการ

(นางสาวภา คักดา)

นางสุภาพร คงทิพย์

นางสาวศุภิสรา ศรีสร้อย

ลิขสิทธิ์และผู้จัดพิมพ์

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

พิมพ์ที่โรงพิมพ์ บริษัท เอส.บี.เค.การพิมพ์ จำกัด

92/6 หมู่ 3 ต.บางพลีใหญ่ อ.บางพลี จ.สมุทรปราการ 10540

โทร.02-178-8794 - 5 , 098-794-1644

บทบรรณาธิการ

วารสารวิชาการ ปีที่ 28 ฉบับที่ 1 กองบรรณาธิการขอนำเสนอบทความด้านการศึกษาที่หลากหลาย ได้แก่ การใช้ Generative AI ในการออกแบบการเรียนรู้และการวัดผล การศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน นำเสนอแนวทางการใช้ AI เพื่อสนับสนุนครูในการจัดการเรียนรู้ และการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ การพัฒนาระดับสมรรถนะเพื่อการประเมิน นำเสนอหลักการจัดระดับสมรรถนะ การเขียนคำอธิบายคุณภาพและมิติที่ใช้ในการพิจารณาระดับสมรรถนะ และการประเมินระดับสมรรถนะ “ภาษา” กุญแจเปิดประตูสู่โลกกว้าง นำเสนอการขับเคลื่อนการดำเนินงานการพัฒนาและส่งเสริมการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศที่สอง ภายใต้ความร่วมมือกับหน่วยงานภายนอกทั้งในประเทศและต่างประเทศ โปรแกรมส่งเสริมการค้นพบตนเองของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนราชินีบน กรุงเทพมหานคร นำเสนอรูปแบบการจัดการเรียนรู้และกิจกรรมที่ส่งเสริมให้นักเรียนค้นพบความถนัด ความสนใจของตนเองในลักษณะชุดรายวิชาบูรณาการสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ และเทคโนโลยี (SMT) และชุดรายวิชาบูรณาการสาระการเรียนรู้สังคมศาสตร์ ภาษาศาสตร์ และเทคโนโลยี (SLT) และ การประกวดหนังสือดีเด่น ประจำปี พ.ศ. 2568 นำเสนอผลการประกวดหนังสือดีเด่นประจำปี พ.ศ. 2568 ซึ่งเป็นหนังสือที่มีคุณภาพและสาระประโยชน์ นักอ่านทุกเพศทุกวัย สามารถเลือกอ่านได้ตามความสนใจ และเป็นหนังสือที่สมควรจัดหาเข้าห้องสมุดของโรงเรียน

สุดท้ายนี้ กองบรรณาธิการหวังเป็นอย่างยิ่งว่า วารสารวิชาการฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาไม่มากนักน้อย ขอขอบคุณที่ท่านให้ความสนใจ ติดตามวารสารวิชาการอย่างต่อเนื่อง แล้วพบกันใหม่ฉบับหน้า

กองบรรณาธิการ

สารบัญ

- 3 การใช้ Generative AI ในการออกแบบการเรียนรู้และการวัดผลการศึกษา
ในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน
- 15 การพัฒนาระดับสมรรถนะเพื่อการประเมิน
- 22 “ภาษา” กุญแจเปิดประตูสู่โลกกว้าง
- 32 โปรแกรมส่งเสริมการค้นพบตนเองของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนราชินีบน
กรุงเทพมหานคร
- 43 การประกวดหนังสือดีเด่น ประจำปี พ.ศ. 2568

การใช้ Generative AI ในการออกแบบการเรียนรู้และการวัดผลการศึกษา ในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

เอกสิทธิ์ ปิยะแสงทอง และ สุนีย์กร พลพหล
สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

บทความนี้กล่าวถึงการประยุกต์ใช้ Generative Artificial Intelligence ในการศึกษาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการสอนและประเมินผลในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยปัญญาประดิษฐ์ (Artificial Intelligence : AI) จะช่วยสร้างประสบการณ์การเรียนรู้เฉพาะบุคคล ลดภาระงานของครู และปรับการสอนให้เหมาะสมกับนักเรียนอย่างแม่นยำ เช่น การออกแบบแผนการสอนที่ตอบโจทย์ความสามารถของนักเรียน และการสร้างแบบประเมินผลที่วัดทักษะขั้นสูง เช่น การคิดวิเคราะห์และการแก้ปัญหา AI ยังสามารถช่วยในการปรับปรุงเนื้อหาการเรียนให้หลากหลายและสอดคล้องกับความต้องการของนักเรียน ช่วยให้นักเรียนเข้าใจบทเรียนได้ลึกซึ้งยิ่งขึ้น อย่างไรก็ตาม การนำ AI มาใช้ยังต้องเผชิญกับความท้าทาย เช่น การรักษาความเป็นส่วนตัวของข้อมูล การป้องกันเนื้อหาที่ไม่เหมาะสม และการพัฒนาทักษะการใช้ AI ของครูและนักเรียน เพื่อให้การใช้ AI ในการศึกษาเป็นไปอย่างยั่งยืน การกำหนดแนวทางการใช้ AI อย่างมีจริยธรรม การพัฒนาระบบ AI ที่คำนึงถึงความปลอดภัยของนักเรียน และการสร้างความร่วมมือระหว่างนักการศึกษาและผู้พัฒนาเทคโนโลยี นอกจากนี้ ยังเน้นการสร้างความเข้าใจในบทบาทของ AI ว่าเป็นเครื่องมือช่วยพัฒนาการเรียนรู้ ไม่ใช่การทดแทนครู เพื่อให้การใช้งานมีความสมดุลและเกิดประโยชน์สูงสุดแก่นักเรียนทุกคน

ปัญญาประดิษฐ์ (AI)

ปัญญาประดิษฐ์ คือ สาขาหนึ่งของวิทยาการคอมพิวเตอร์ที่มุ่งพัฒนาซอฟต์แวร์ให้คอมพิวเตอร์สามารถเลียนแบบความสามารถทางปัญญาของมนุษย์ เช่น การรับรู้ภาพ การจดจำเสียง การตัดสินใจ และการแปลภาษา (Russell & Norvig, 2020) ด้วยการพัฒนาเทคโนโลยีที่ก้าวหน้า AI ได้รับการนำไปใช้ในหลายแง่มุมของชีวิตและทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในหลายอุตสาหกรรม ซึ่ง AI สามารถแบ่งออกเป็น 3 ประเภท ตามความสามารถ และการทำงาน ได้แก่ 1) AI แบบแคบ (Narrow AI) 2) AI แบบทั่วไป (Artificial General Intelligence) และ 3) AI แบบเหนือมนุษย์ (Artificial Superintelligence) ซึ่งมีรายละเอียดดังภาพที่ 1

ประเภทของปัญญาประดิษฐ์

AI แบบแคบ (Narrow AI)

AI ที่ถูกออกแบบมาเพื่อทำงานเฉพาะด้านอย่างมีประสิทธิภาพ ตัวอย่างเช่น ระบบแนะนำของ Netflix หรือผู้ช่วยเสมือนอย่าง Siri ทำงานในขอบเขตที่จำกัดและไม่สามารถขยายความสามารถไปยังด้านอื่นได้

(Kaplan & Haenlein, 2019)

AI แบบทั่วไป (Artificial General Intelligence)

AI ที่มีความสามารถในการเรียนรู้ คิด และทำงานได้หลากหลายเช่นเดียวกับมนุษย์ ปัจจุบันยังอยู่ในขั้นตอนการวิจัยและพัฒนา และยังไม่สามารถนำมาใช้งานได้จริงในระดับกว้าง

(Goertzel & Pennachin, 2007)

AI แบบเหนือมนุษย์ (Artificial Superintelligence)

แนวคิดเชิงทฤษฎีของ AI ที่มีความสามารถเหนือกว่ามนุษย์ในทุกด้าน ตั้งแต่การคิดวิเคราะห์ไปจนถึงความสามารถทางศิลปะ การพัฒนา AI ประเภทนี้ ยังเป็นเรื่องที่ถกเถียง และอยู่ในระยะเริ่มต้นของการวิจัย โดยแนวคิดนี้ยังเป็นถกเถียงถึงประเด็นด้านจริยธรรม และความปลอดภัย

(Bostrom, 2014)

ภาพที่ 1 ประเภทของปัญญาประดิษฐ์

AI ทำงานโดยการประมวลผลข้อมูลจำนวนมากผ่านอัลกอริทึม ซึ่งช่วยในการระบุรูปแบบทำนายผลลัพธ์ และตัดสินใจ ทั้งนี้ มนุษย์ยังคงเป็นผู้ควบคุมการทำงานของ AI โดยสามารถส่งเสริมพฤติกรรมที่เป็นประโยชน์หรือยับยั้งพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ได้ การทำงานของ AI ถูกออกแบบให้เน้นไปที่การสนับสนุนมนุษย์ในกระบวนการที่ซับซ้อน และเป็นเครื่องมือที่ช่วยในการตัดสินใจ (Mitchell, 2019)

Generative AI

Generative AI เป็นประเภทหนึ่งของ AI ที่มีความสามารถในการสร้างเนื้อหาใหม่โดยอาศัยข้อมูลที่มีอยู่ ซึ่งแตกต่างจาก AI ประเภทอื่นที่มักจะเน้นการวิเคราะห์หรือทำนายผลลัพธ์จากข้อมูลที่ได้รับ โดย Generative AI ทำงานผ่านกระบวนการเรียนรู้เพื่อสร้างสรรค์เนื้อหาที่ไม่เคยมีมาก่อน เช่น ภาพ เสียง หรือข้อความ (Goodfellow et al., 2014) Generative AI มีความแตกต่างที่สำคัญเมื่อเทียบกับ AI ประเภทอื่น (ภาพที่ 2) ดังนี้

1. ความสามารถในการสร้างสรรค์

Generative AI สามารถสร้างเนื้อหาใหม่จากข้อมูลที่มีอยู่ ตัวอย่างเช่น การสร้างภาพ เสียง หรือข้อความที่มีความหลากหลายและไม่เคยปรากฏมาก่อน ในขณะที่ AI ประเภทอื่นมักจะเน้นการวิเคราะห์ข้อมูลที่มีอยู่แล้วและจำแนกประเภทเท่านั้น (Briot et al., 2020)

2. ความหลากหลายของผลลัพธ์

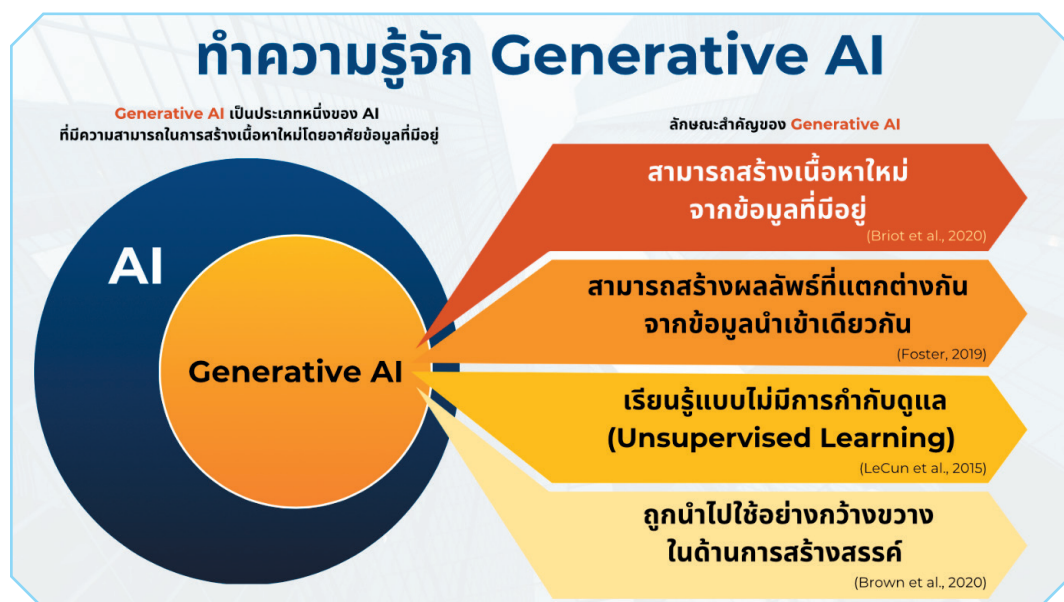
Generative AI สามารถสร้างผลลัพธ์ที่แตกต่างกันจากข้อมูลนำเข้าเดียวกัน ทำให้มีความยืดหยุ่นสูงในกระบวนการสร้างเนื้อหา ซึ่งสามารถนำไปใช้ในงานสร้างสรรค์และการจำลองได้หลากหลายรูปแบบ (Foster, 2019)

3. การเรียนรู้แบบไม่มีการกำกับดูแล

Generative AI มักใช้เทคนิคการเรียนรู้แบบไม่มีการกำกับดูแล (Unsupervised Learning) ทำให้สามารถเรียนรู้จากข้อมูลที่ไม่มีการระบุป้ายกำกับได้ จึงสามารถนำไปใช้ในงานที่ต้องการความยืดหยุ่นสูง เช่น การสร้างแบบจำลองของข้อมูลที่ซับซ้อน (LeCun et al., 2015)

4. การประยุกต์ใช้ในงานสร้างสรรค์

Generative AI ถูกนำไปใช้อย่างกว้างขวางในด้านการสร้างสรรค์ เช่น การสร้างภาพ การแต่งเพลง หรือการเขียนบทความ ซึ่งแตกต่างจาก AI ประเภทอื่นที่มักจะใช้ในงานวิเคราะห์หรือการทำนาย (Elgammal et al., 2017) Generative AI เช่น DALL-E สำหรับการสร้างภาพ และ ChatGPT สำหรับการสร้างข้อความ เป็นตัวอย่างของเทคโนโลยี Generative AI ที่ได้รับความนิยม โดยอาศัย Generative Pre-Training Transformer (GPT) ในการทำงาน (Brown et al., 2020)

ภาพที่ 2 ทำความรู้จัก Generative AI

Generative AI มีแนวโน้มที่จะส่งผลกระทบต่อหลายอุตสาหกรรม โดย Gartner (2023) คาดการณ์ว่า Generative AI จะมีบทบาทสำคัญในการเปลี่ยนแปลงการทำงานขององค์กรหลายแห่ง ภายในปี 2027 รวมทั้งการออกแบบการเรียนรู้และการวัดผลการศึกษา

การใช้ Generative AI ในการออกแบบการเรียนรู้และการวัดผลการศึกษาสามารถเปลี่ยนแปลงวิธีการสอนและการประเมินผลในระบบการศึกษาปัจจุบันอย่างลึกซึ้ง เทคโนโลยีนี้ ช่วยสร้างประสบการณ์การเรียนรู้เฉพาะบุคคลได้มากขึ้น และสามารถประเมินผลที่ตรงตามเป้าหมายการเรียนรู้ของนักเรียนได้ดียิ่งขึ้น โดยมีการนำมาใช้เป็นที่แพร่หลายในหลายประเทศ รวมถึงประเทศไทย ที่เริ่มนำ AI มาใช้ในการพัฒนาการสอนของครูและการเรียนรู้ของนักเรียน อย่างเป็นระบบ ซึ่งในบทความนี้จะเสนอรายละเอียดต่าง ๆ เพื่อให้ผู้อ่านทำความเข้าใจการใช้ Generative AI ในภาพรวม

Generative AI กับวงการการศึกษา

ในช่วงไม่กี่ปีที่ผ่านมา Generative AI ถูกนำมาปรับใช้ในห้องเรียนร่วมกับ AI ประเภทอื่น อย่างกว้างขวาง ซึ่ง Chiu และคณะ (2023) รายงานว่า AI สามารถสร้างสื่อการเรียนรู้ที่ปรับตามระดับความสามารถของนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยครูสามารถใช้ข้อมูลการเรียนรู้ เพื่อออกแบบการสอนที่ตอบสนองความต้องการและความสนใจของนักเรียนได้ดียิ่งขึ้น Farazouli และคณะ (2023) ยังระบุว่า การใช้ AI ในการเรียนรู้ที่ปรับให้เหมาะสมกับแต่ละบุคคลช่วยให้นักเรียนมีความพึงพอใจในการเรียนรู้เพิ่มขึ้นและสามารถเข้าใจเนื้อหาได้อย่างลึกซึ้งยิ่งขึ้น

นอกจากการสร้างเนื้อหาการเรียนรู้แล้ว AI ยังมีบทบาทสำคัญในการประเมินผลการเรียนรู้ Wang และคณะ (2023) ศึกษาพบว่า AI สามารถสร้างแบบทดสอบที่วัดผลได้ตรงตามทักษะที่ต้องการ เช่น ทักษะการคิดวิเคราะห์และการแก้ปัญหา ซึ่งช่วยลดภาระงานของครูในการตรวจสอบ และการประเมินผลได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ผู้เขียนขอยกตัวอย่างการใช้ Generative AI ในการศึกษาในต่างประเทศ และการใช้ Generative AI ในการศึกษาขั้นพื้นฐานในประเทศไทยเพื่อให้เห็นภูมิทัศน์ทางการศึกษา โดยประยุกต์ใช้ Generative AI ดังภาพที่ 3

การใช้ Generative AI ในการศึกษา

สหรัฐอเมริกา

- ใช้ผู้ช่วยสอนเสมือน "Jill Watson" ที่สามารถตอบคำถามนักศึกษาในหลักสูตรออนไลน์ได้อย่างแม่นยำ ช่วยลดภาระงานของผู้สอน
- ใช้ AI ในแพลตฟอร์ม "Smart Sparrow" เพื่อออกแบบบทเรียนที่ปรับตามการตอบสนองของนักศึกษา ช่วยเพิ่มการมีส่วนร่วมในการเรียน
- ใช้ AI ในการระบุนักศึกษาที่มีความเสี่ยงที่จะล้มเหลวและให้การสนับสนุนที่ตรงจุด ช่วยลดอัตราการล้มเหลวในการเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

สหราชอาณาจักร

- ใช้ AI เพื่อสร้างเส้นทางการเรียนรู้เฉพาะบุคคลสำหรับนักเรียนวิชาคณิตศาสตร์ ช่วยเพิ่มผลสัมฤทธิ์และความสนใจในการเรียนรู้

สาธารณรัฐประชาชนจีน

- ใช้ AI ตรวจสอบระดับสมารถของนักเรียนผ่านแถบคาดศีรษะ ทำให้ครูสามารถปรับการสอนได้ตามระดับสมารถของนักเรียน

ประเทศไทย

- ใช้ Generative AI เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นสมรรถนะของผู้เรียน (สพป.กาญจนบุรี เขต 1)
- ใช้ Generative AI เพื่อสนับสนุนการเรียนรู้และพัฒนาการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ (สพป.กรุงเทพมหานคร เขต 2)

ภาพรวมการใช้ Generative AI ในการศึกษา

- การสนับสนุนครูในหลายด้านของการจัดการเรียนรู้ โดยเน้นการออกแบบเนื้อหาและกิจกรรมการเรียนรู้ที่ปรับเปลี่ยนได้ตามความต้องการเฉพาะของนักเรียน
- การเพิ่มประสิทธิภาพในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ทำให้กระบวนการประเมินสะดวก รวดเร็ว และสามารถเจาะจงความต้องการของนักเรียนแต่ละคน

ภาพที่ 3 การใช้ Generative AI ในการศึกษา

จากการสรุปข้อมูลที่เผยแพร่ของต่างประเทศ และถอดบทเรียนจากการขับเคลื่อนการใช้ Generative AI สามารถสรุปการใช้ Generative AI อย่างมีประสิทธิภาพในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ และการใช้ Generative AI อย่างมีประสิทธิภาพในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้

การใช้ Generative AI อย่างมีประสิทธิภาพในการออกแบบการจัดการเรียนรู้

Generative AI ช่วยสนับสนุนครูในหลายด้านของการจัดการเรียนรู้ โดยเน้นการออกแบบเนื้อหาและกิจกรรมการเรียนรู้ที่ปรับเปลี่ยนได้ตามความต้องการเฉพาะของนักเรียน แต่ละด้านมีการประยุกต์ใช้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนี้

1. การสร้างแผนการสอนที่ปรับเปลี่ยนได้

AI สามารถวิเคราะห์ข้อมูลการเรียนรู้และความก้าวหน้าของนักเรียนแต่ละคน เพื่อเสนอแผนการสอนที่ตอบสนองต่อระดับและรูปแบบการเรียนรู้ของนักเรียนเฉพาะบุคคล เช่น การใช้ AI ช่วยในการแบ่งกลุ่มนักเรียนที่มีระดับความรู้ใกล้เคียงกัน หรือออกแบบเนื้อหาที่ตรงกับความต้องการและจุดอ่อนของนักเรียนได้อย่างแม่นยำ การวิจัยของ Chiu และคณะ (2023) ชี้ให้เห็นว่า AI มีประสิทธิภาพในการปรับเปลี่ยนแผนการสอนที่ส่งเสริมให้ครูสามารถออกแบบการเรียนรู้ที่แตกต่างกันตามนักเรียน

2. การสร้างสื่อการสอนในรูปแบบที่หลากหลาย

AI ช่วยในการพัฒนาสื่อการเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อความต้องการที่หลากหลายของนักเรียน เช่น การสร้างวิดีโอเพื่อการศึกษา อินโฟกราฟิกสำหรับภาพรวมที่เข้าใจง่าย หรือการจำลองสามมิติในวิชาวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ ที่จะช่วยให้เนื้อหาที่ซับซ้อนเข้าใจได้ง่ายขึ้น นักเรียนสามารถศึกษาได้ตามความเร็วในการเรียนรู้ของตนเอง และครูสามารถเลือกสื่อที่เหมาะสมกับเนื้อหาและวิธีการเรียนรู้ของนักเรียนมากขึ้น

3. การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้แบบโต้ตอบ

AI สามารถสร้างกิจกรรมที่มีความท้าทายและเสริมสร้างความเข้าใจ เช่น เกมการศึกษา การจำลองสถานการณ์ หรือการทดลองเสมือนจริง ซึ่งสามารถทำให้นักเรียนมีส่วนร่วมมากขึ้น AI ยังสามารถประเมินผลการตอบสนองของนักเรียนต่อกิจกรรมเหล่านี้ เพื่อให้ครูสามารถปรับปรุงและออกแบบการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นได้อย่างต่อเนื่อง

4. การสร้างแบบทดสอบและการประเมินผลที่ยืดหยุ่น

AI ช่วยครูออกแบบแบบทดสอบที่ปรับระดับความยากง่ายตามความสามารถของนักเรียน ซึ่งเป็นเครื่องมือที่มีประโยชน์มากสำหรับการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลาง AI ยังสามารถวิเคราะห์ผลการทดสอบและให้ข้อมูลย้อนกลับที่เฉพาะเจาะจงกับนักเรียนแต่ละคน การศึกษาของ Wang และคณะ (2023) พบว่าการใช้ AI ในการประเมินผลเฉพาะบุคคล ช่วยเสริมสร้างประสิทธิภาพการเรียนรู้ในกลุ่มนักเรียนที่มีระดับความรู้ต่างกัน

5. การวิเคราะห์ข้อมูลการเรียนรู้เพื่อปรับการสอน

AI ช่วยให้ครูสามารถวิเคราะห์ข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับจุดแข็งและจุดอ่อนของนักเรียน ทำให้การวางแผนการสอนและการให้คำแนะนำตรงกับความต้องการของนักเรียนอย่างแท้จริง การใช้ AI ช่วยให้นักการศึกษาสามารถใช้ข้อมูลเหล่านี้ในการสร้างแผนการสอนที่มุ่งเน้นการพัฒนาศักยภาพของนักเรียนแต่ละคน

ในขณะเดียวกัน Zhang (2023) เตือนว่าการใช้ AI เป็นเครื่องมือเสริมควรอยู่ในระดับที่เหมาะสมเพื่อไม่ให้ครูขาดทักษะในการออกแบบการเรียนรู้ที่สร้างสรรค์และหลากหลาย ครูควรคงบทบาทในการเป็นผู้นำทางการเรียนรู้ของนักเรียน โดย AI เป็นเครื่องมือสนับสนุนการออกแบบการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพและยั่งยืน

การใช้ Generative AI อย่างมีประสิทธิภาพ ในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้

Generative AI สามารถเพิ่มประสิทธิภาพในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ทำให้กระบวนการประเมินสะดวก รวดเร็ว และสามารถเจาะจงความต้องการของนักเรียนแต่ละคน การวิจัยของ Farazouli และคณะ (2023) ได้แสดงถึงประโยชน์ของการใช้ AI ในการประเมินผลการศึกษาในด้านต่อไปนี้

1. การสร้างแบบทดสอบที่หลากหลาย

AI ช่วยครูออกแบบแบบทดสอบที่สามารถปรับให้เหมาะสมกับนักเรียนแต่ละคน ซึ่งสามารถช่วยลดภาระงานของครูในการออกแบบแบบทดสอบหลายรูปแบบ และช่วยให้การวัดผลเป็นไปอย่างแม่นยำ ครูสามารถใช้ AI สร้างแบบทดสอบที่เหมาะสมกับความสามารถของนักเรียน เช่น แบบทดสอบปรนัย การประเมินทักษะการวิเคราะห์ และการให้คำตอบแบบอัตนัย

2. การตรวจและให้คะแนนอัตโนมัติ

AI สามารถตรวจและให้คะแนนแบบทดสอบได้อย่างรวดเร็วและแม่นยำ โดยไม่จำเป็นต้องเป็นแบบทดสอบปรนัยหรืออัตนัย การใช้ AI ในการตรวจและให้คะแนนช่วยลดภาระงานของครู และช่วยให้การประเมินเป็นไปอย่างยุติธรรมและสอดคล้องกับระดับความสามารถของนักเรียน Farazouli และคณะ (2023) ระบุว่า การตรวจแบบทดสอบด้วย AI ยังช่วยเพิ่มความแม่นยำในการประเมินทักษะด้านภาษา การเขียน และการวิเคราะห์ของนักเรียน

3. การวิเคราะห์ผลการเรียนรู้เพื่อให้ข้อมูลเชิงลึก

AI มีศักยภาพในการวิเคราะห์ข้อมูลจากผลการเรียนรู้ ทำให้ครูสามารถเห็นข้อมูลเชิงลึกในด้านความสามารถของนักเรียน ทั้งในแง่ของจุดแข็งและจุดที่ต้องพัฒนา ทำให้ครูสามารถออกแบบการเรียนรู้เพิ่มเติมที่ตรงกับความต้องการของนักเรียนแต่ละคน

4. การให้ข้อมูลย้อนกลับเฉพาะบุคคล

AI สามารถให้คำแนะนำและข้อเสนอแนะแก่นักเรียนเฉพาะบุคคล ช่วยให้การเรียนรู้มีประสิทธิภาพมากขึ้น Rudolph และคณะ (2023) ชี้ให้เห็นว่าการให้ข้อมูลย้อนกลับแบบเจาะจงนี้มีผลในการช่วยนักเรียนปรับปรุงการเรียนรู้และพัฒนาทักษะได้ดีขึ้น ครูสามารถใช้ AI ในการออกแบบคำแนะนำที่เหมาะสมสำหรับนักเรียนแต่ละคน ซึ่งช่วยสร้างแรงจูงใจในการพัฒนาตนเอง

5. การติดตามความก้าวหน้าของนักเรียน

AI ช่วยติดตามความก้าวหน้าในการเรียนรู้ของนักเรียนได้อย่างต่อเนื่อง โดยครูสามารถใช้ AI วิเคราะห์ข้อมูลการเรียนรู้เพื่อปรับการสอนและเสริมการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงของนักเรียน ทำให้ครูสามารถช่วยนักเรียนให้บรรลุเป้าหมายการเรียนรู้ได้อย่างดียิ่งขึ้น นอกจากนี้ การติดตามความก้าวหน้าด้วย AI ช่วยให้ครูสามารถส่งเสริมการพัฒนาของนักเรียนอย่างเป็นระบบและมีโครงสร้างชัดเจน

ในด้านการใช้งาน AI ในการประเมินผลการศึกษา Rudolph และคณะ (2023) แนะนำว่า การใช้ AI ควรเป็นไปอย่างสมดุล โดยเน้นการใช้ AI เป็นเครื่องมือช่วยสนับสนุนการประเมินผล เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ของนักเรียนถูกจำกัด AI จึงควรมีบทบาทเสริมสร้าง ไม่ใช่ทดแทน ผู้เขียนจึงสรุปออกมาเป็นนโยบายและแนวปฏิบัติ ดังภาพที่ 4

ภาพที่ 4 นโยบายและแนวปฏิบัติในการใช้ Generative AI รวมถึง AI ประเภทต่าง ๆ

เพื่อให้การใช้งานในห้องเรียนมีประสิทธิภาพและเป็นระบบ ครูควรได้รับการอบรม และการสนับสนุนด้านการใช้งาน Generative AI อย่างเต็มที่ โดย Noroozi และคณะ (2024) เสนอแนะให้มีการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาความรู้ในการใช้เครื่องมือ AI สำหรับการสร้างสื่อการเรียนรู้และการประเมินผล รวมถึงการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างครูที่ใช้ AI ในการสอน นอกจากนี้ สถาบันการศึกษาควรจัดทำแนวทางการปฏิบัติที่ครอบคลุม เช่น การรักษา ความเป็นส่วนตัวของข้อมูล การใช้ AI อย่างมีจริยธรรม และการพัฒนาทักษะด้านดิจิทัล เพื่อสร้าง ความยั่งยืนและคุณภาพในการใช้งาน AI ในการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับ Solak (2024) ที่เน้น ความสำคัญของการสร้างนโยบายและแนวทางที่ครอบคลุม เพื่อสนับสนุนการใช้งาน AI ในโรงเรียน รวมถึงการสร้างความเข้าใจในจริยธรรม การรักษาความเป็นส่วนตัวของข้อมูลนักเรียน การส่งเสริมความเท่าเทียมในการเข้าถึง AI และการสนับสนุนทักษะการใช้ AI ของครูและนักเรียน ทำให้เกิดความท้าทายอย่างมากในการใช้ Generative AI ในการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ความท้าทายในการใช้ Generative AI ในการศึกษาขั้นพื้นฐาน

การนำ AI มาใช้ยังคงมีความท้าทาย Zhang (2023) รายงานว่าความแม่นยำของเนื้อหาที่ AI สร้างขึ้นเป็นประเด็นที่สำคัญ เนื่องจากข้อมูลที่ถูกต้องหรือมีอคติอาจส่งผลให้การเรียนรู้เกิดข้อผิดพลาด นอกจากนี้ Chiu และคณะ (2023) ยังชี้ให้เห็นว่าความปลอดภัยของข้อมูลนักเรียนเป็นสิ่งที่สถาบันการศึกษาต้องให้ความสำคัญ โดยควรมีมาตรการรักษาความปลอดภัยของข้อมูลให้เป็นไปตามมาตรฐาน

ในขณะเดียวกัน การใช้ AI มากเกินไปอาจส่งผลต่อทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียน Wang และคณะ (2023) แนะนำว่าการใช้ AI ควรมีความสมดุลและมีการกำกับดูแลเพื่อไม่ให้เกิดการพัฒนาทักษะการคิดขั้นสูงของนักเรียน

การบูรณาการ Generative AI ในห้องเรียนสามารถช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนการสอนและการประเมินผลได้เป็นอย่างดี แต่ต้องอาศัยแนวทางการใช้งานที่เหมาะสมและมีการวางมาตรการในการใช้อย่างชัดเจน Gamage และคณะ (2023) แนะนำให้มีนโยบายที่สนับสนุนให้ครูและบุคลากรใช้ AI อย่างมีจริยธรรมและเคารพต่อความเป็นส่วนตัวของนักเรียน ตัวอย่างเช่น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ได้ใช้ AI เพื่อสร้างบทเรียนและประเมินผลที่ปรับตามความสามารถของนักเรียน ส่งผลให้การสอนมีประสิทธิภาพและนักเรียนมีส่วนร่วมเพิ่มขึ้น

Mollick และ Mollick (2023) ยังได้เสนอแนวทางการใช้ AI ในการมอบหมายงานให้กับนักเรียน เช่น การใช้ AI เป็นเครื่องมือช่วยค้นคว้าและระดมความคิด และการสร้างสถานการณ์จำลองเพื่อการเรียนรู้ แนวทางเหล่านี้สามารถสนับสนุนให้ครูใช้ Generative AI ในการพัฒนาระบบการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

แนวโน้มและอนาคตของ Generative AI ในการศึกษา

จากข้อมูลข้างต้น จะเห็นได้ว่า Generative AI และ AI ประเภทต่าง ๆ มีทั้งประโยชน์และความเสี่ยงต่อการนำมาใช้ในวงการการศึกษา ผู้เขียนมีความเห็นว่า Generative AI มีแนวโน้มที่จะมีบทบาทสำคัญยิ่งขึ้นในอนาคตของการศึกษาโดยการพัฒนาเทคโนโลยีจะนำไปสู่การสร้างระบบการเรียนรู้ที่ล้ำหน้าและมีประสิทธิภาพสูงขึ้น ในที่นี้มีแนวโน้มสำคัญที่คาดว่าจะเกิดขึ้น ดังนี้

1. การเรียนรู้เฉพาะบุคคลที่มีความซับซ้อนสูงขึ้น AI จะสามารถวิเคราะห์รูปแบบการเรียนรู้และความต้องการของนักเรียนแต่ละคนได้อย่างละเอียดมากยิ่งขึ้น ช่วยสร้างแผนการเรียนรู้ที่ปรับตามลักษณะเฉพาะของแต่ละบุคคล เพื่อให้การเรียนรู้ตรงกับความต้องการและความสามารถที่แตกต่างกันของนักเรียน

2. การบูรณาการ AI กับเทคโนโลยีอื่น การผสมผสาน Generative AI กับเทคโนโลยี Virtual Reality (VR) และ Augmented Reality (AR) จะช่วยสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ที่สมจริงและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น เปิดโอกาสให้นักเรียนได้สัมผัสกับการเรียนรู้เชิงปฏิบัติที่เสมือนจริง

3. การพัฒนาระบบ AI ที่โปร่งใสและอธิบายได้ การสร้างระบบ AI ที่สามารถอธิบายกระบวนการตัดสินใจและการทำงานได้อย่างชัดเจนจะเพิ่มความเชื่อมั่นและความโปร่งใสในการใช้งาน ทำให้ AI เป็นเครื่องมือที่น่าไว้วางใจสำหรับการศึกษา

4. การสนับสนุนทักษะทางอารมณ์และสังคม นอกจากการพัฒนาทักษะทางวิชาการ Generative AI จะมีบทบาทในการส่งเสริมทักษะทางอารมณ์และสังคม เช่น การพัฒนาความเห็นอกเห็นใจและการสื่อสาร การฝึกฝนการทำงานร่วมกัน เพื่อเตรียมนักเรียนให้พร้อมกับการใช้ชีวิตในสังคม

5. การสร้างระบบนิเวศการเรียนรู้ที่ขับเคลื่อนด้วย AI สถาบันการศึกษาจะสามารถสร้างระบบนิเวศที่ใช้ AI ขับเคลื่อน ครอบคลุมตั้งแต่การวางแผนหลักสูตร การออกแบบการเรียนรู้ ไปจนถึงการประเมินผล ซึ่งจะช่วยให้การจัดการศึกษาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับความต้องการของนักเรียน

6. การพัฒนามาตรฐานและกรอบการทำงานระดับโลก จะมีการกำหนดมาตรฐานและกรอบการทำงานสำหรับการใช้ Generative AI ในการศึกษาในระดับสากล เพื่อสนับสนุนการใช้งานที่มีประสิทธิภาพ โปร่งใส และรับผิดชอบ รวมถึงการส่งเสริมความเท่าเทียมในการเข้าถึงเทคโนโลยี

บทสรุป

Generative AI มีศักยภาพสูงในการพลิกโฉมวงการการศึกษา โดยเฉพาะในด้านการออกแบบการเรียนรู้ที่ตอบโจทย์เฉพาะบุคคลและการวัดผลการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ อย่างไรก็ตาม การใช้งาน AI ในการศึกษาให้เกิดผลลัพธ์ที่ดีนั้นจำเป็นต้องคำนึงถึงหลายปัจจัย เช่น จริยธรรม ความปลอดภัยของข้อมูล และการเข้าถึงเทคโนโลยีอย่างเท่าเทียม

งานวิจัยล่าสุดแสดงให้เห็นว่า Generative AI สามารถเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนรู้ของนักเรียนได้อย่างมีนัยสำคัญ ทั้งในการสร้างประสบการณ์การเรียนรู้เฉพาะบุคคลและการให้ข้อมูลย้อนกลับแบบทันที (Chiu et al., 2023) แต่ขณะเดียวกัน ยังมีความท้าทายในการจัดการ เช่น การรักษาความเป็นส่วนตัวของข้อมูล การป้องกันการใช้งานที่ไม่เหมาะสม และการพัฒนาทักษะดิจิทัลและความรู้ด้าน AI ของครูและนักเรียน

ในอนาคต การนำ Generative AI มาใช้ในการศึกษาจะต้องสอดคล้องกับการพัฒนาเทคโนโลยีและความต้องการทางการศึกษาที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว การสร้างความร่วมมือระหว่างนักการศึกษา นักพัฒนาเทคโนโลยี และผู้กำหนดนโยบายจะเป็นกุญแจสำคัญในการสร้างระบบการศึกษาที่ใช้ Generative AI อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน นำไปสู่การพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียนในยุคดิจิทัล

อ้างอิง

- Bostrom, N. (2014). **Superintelligence: Paths, Dangers, Strategies**. Oxford University Press.
- Briot, J. P., Hadjeres, G., & Pachet, F. D. (2020). **Deep Learning Techniques for Music Generation**. Springer.
- Brown, T. B. et al. (2020). **Language Models are Few-Shot Learners**. arXiv Preprint arXiv2005.14165.
- Chiu, T. K., Chai, C. S., Williams, J. J., Lin, T. J., & Tan, S. C. (2023). Artificial Intelligence for K-12 Education: A Review of Challenges and Opportunities. **Computers and Education: Artificial Intelligence**, 4, 100102. <https://doi.org/10.1016/j.caeai.2023.100102>
- Elgammal, A., Liu, B., Elhoseiny, M., & Mazzone, M. (2017). **CAN: Creative Adversarial Networks, Generating “Art” by Learning About Styles and Deviating from Style Norms**. arXiv Preprint arXiv1706.07068.
- Farazouli, A., Cerratto-Pargman, T., Bolander-Laksov, K., & McGrath, C. (2023). Hello GPT! Goodbye Home Examination? An Exploratory Study of AI Chatbots Impact on University Teachers’ Assessment Practices. **Assessment & Evaluation in Higher Education**, 1-13. <https://doi.org/10.1080/02602938.2023.2248119>
- Foster, D. (2019). **Generative Deep Learning: Teaching Machines to Paint, Write, Compose, and Play**. O’Reilly Media.
- Gamage, K. A. A., Dehideniya, S. C. P., Xu, Z., & Tang, X. (2023). ChatGPT and Higher Education Assessments More Opportunities Than Concerns? **Journal of Applied Learning and Teaching**, 6(2), 358-369. <https://doi.org/10.37074/jalt.2023.6.2.32>
- Gartner. (2023). **Gartner Survey Reveals 45% of Executives Expect Generative AI to Reduce Workforce in Their Organization Within Two Years**. Gartner.
- Goertzel, B., & Pennachin, C. (Eds.). (2007). **Artificial General Intelligence**. Springer.
- Goodfellow, I., Pouget-Abadie, J., Mirza, M., Xu, B., Warde-Farley, D., Ozair, S., Courville, A., & Bengio, Y. (2014). Generative Adversarial Nets. **Advances in Neural Information Processing Systems**, 27.
- Kaplan, A., & Haenlein, M. (2019). Siri, Siri, in My Hand Who’s the Fairest in the Land? On the Interpretations, Illustrations, and Implications of Artificial Intelligence. **Business Horizons**, 62(1), 15-25.
- LeCun, Y., Bengio, Y., & Hinton, G. (2015). Deep Learning. **Nature**, 521(7553), 436-444.

- Mitchell, M. (2019). **Artificial Intelligence: A Guide for Thinking Humans**. Farrar, Straus and Giroux.
- Mollick, E., & Mollick, L. (2023). **Assigning AI Seven Approaches for Students, with Prompts**. arXiv Preprint arXiv2306.10052.
- Noroozi, O., Alikhani, M. E., Järvelä, S., Kirschner, P. A., Juuso, A. M., & Seppänen, V. (2024). Generative Artificial Intelligence in Education: A Systematic Review of Empirical Research. **Computers and Education: Artificial Intelligence**, 5, 100132. <https://doi.org/10.1016/j.caeai.2023.100132>
- Rudolph, J., Tan, S., & Tan, S. (2023). ChatGPT Bullshit Spewer or the End of Traditional Assessments in Higher Education? **Journal of Applied Learning & Teaching**, 6(1), 342-363. <https://doi.org/10.37074/jalt.2023.6.1.9>
- Russell, S. J., & Norvig, P. (2020). **Artificial Intelligence: A Modern Approach, (4th ed.)**. Pearson.
- Solak, E. (2024). Generative Artificial Intelligence in Education Opportunities and Challenges. **Education and Information Technologies**. <https://doi.org/10.1007/s10639-023-12095-8>
- Wang, L., Wang, Y., & Su, Y. (2023). Critical Analysis of the Technological Affordances, Challenges and Future Directions of Generative AI in Education. **Interactive Learning Environments**. <https://doi.org/10.1080/10494820.2023.2254078>
- Zhang, J. (2023). Generative Artificial Intelligence in Education: A Review of Challenges and Future Research Directions. **Smart Learning Environments**, 10, 24. <https://doi.org/10.1186/s40561-023-00243-z>

การพัฒนา **ระดับสมรรถนะ** เพื่อการประเมิน

ดร.ณัฐา เพชรธนู

สำนักทดสอบทางการศึกษา
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

สมรรถนะเป็นความสามารถของบุคคลในการใช้ความรู้ ทักษะ เจตคติ และคุณลักษณะต่าง ๆ ที่ตนมี ในการทำงานหรือการแก้ปัญหาต่าง ๆ จนประสบความสำเร็จในระดับใดระดับหนึ่ง สมรรถนะแสดงออกทาง พฤติกรรมการปฏิบัติที่สามารถวัดและประเมินผลได้ สมรรถนะจึงเป็นผลรวม ของความรู้ ทักษะ เจตคติ คุณลักษณะ และความสามารถอื่น ๆ ที่ช่วยให้ บุคคลหรือกลุ่มบุคคล ประสบความสำเร็จในการทำงาน

การวัดและประเมินผลฐานสมรรถนะเป็นการดำเนินการที่มุ่งวัดสมรรถนะอันเป็นองค์รวม (Holistic Assessment) ของความรู้ ทักษะ เจตคติ และคุณลักษณะต่าง ๆ เป็นการวัดจาก พฤติกรรม การกระทำ การปฏิบัติที่แสดงออกถึงความสามารถในการใช้ความรู้ ทักษะ เจตคติ และ คุณลักษณะต่าง ๆ ตามเกณฑ์การปฏิบัติ (Performance Criteria) ที่กำหนดเป็นการวัดอิงเกณฑ์ มิใช่อิงกลุ่มและมีหลักฐานการปฏิบัติ (Evidence) ใช้ตรวจสอบได้ ดังนั้น การพัฒนาระดับ สมรรถนะ จึงเป็นกระบวนการทำงานที่สำคัญที่จะทำให้การพัฒนาสมรรถนะของนักเรียน มีทิศทางที่ชัดเจน ตรงกับเป้าหมายการพัฒนา

ระดับสมรรถนะ

ระดับสมรรถนะ (Proficiency Level) เป็นการบ่งบอกถึงพฤติกรรมที่คาดหวังหรือ ต้องการให้เกิดขึ้น ซึ่งตัวชี้วัดพฤติกรรมในแต่ละระดับจะเป็นสิ่งที่จะอธิบายได้ว่า คน ๆ นั้น มีระดับของสมรรถนะอยู่ในระดับใด

ดังนั้น การพัฒนาระดับสมรรถนะจึงเป็นกลยุทธ์สำคัญที่จะช่วยในการวางแผนพัฒนา นักเรียนในแต่ละขั้นตอนของความงอกงามในการเรียนรู้ สามารถออกแบบการพัฒนาในแต่ละ ระดับของนักเรียนให้เป็นไปอย่างถูกต้องและชัดเจนขึ้น ยิ่งไปกว่านั้น การพัฒนานักเรียนในระดับ ต่าง ๆ สามารถที่จะทำให้นักเรียนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการวางแผนการพัฒนาทราบ และเห็น แนวทางในการพัฒนาตนเองเพื่อเสริมสร้างศักยภาพให้สอดคล้องกับภารกิจได้อย่างถูกต้อง

การประเมินระดับสมรรถนะ จึงมีเป้าหมายเพื่อระบุว่าแต่ละคนมีสมรรถนะในด้านนั้น ๆ ในระดับใด และได้มีการพัฒนา จึงเป็นเหตุผลว่า การประเมินสมรรถนะแต่ละด้าน ไม่สามารถนำมาเฉลี่ยกันได้ การมีระดับสมรรถนะด้านใดมาก ไม่สามารถทดแทนสมรรถนะด้านที่ขาดหายไปได้

หลักการจัดระดับสมรรถนะ

ในการจัดระดับสมรรถนะ มีหลัก 2 ประการ คือ

1. จำนวนระดับสมรรถนะควรมีจำนวนสอดคล้องกับสมรรถนะที่แตกต่างกันตามช่วงวัย เช่น ในช่วงวัยประถมศึกษา นักเรียนยังมีสมรรถนะใกล้เคียงกัน อาจแบ่งระดับสมรรถนะเป็น 4 ระดับ แต่ในระดับมัธยมศึกษา นักเรียนเริ่มค้นพบความถนัด ความสนใจ และได้รับการพัฒนาสมรรถนะอย่างหลากหลาย การจัดระดับสมรรถนะ อาจแบ่งเป็น 6 ระดับ เป็นต้น

2. ระดับของสมรรถนะแต่ละระดับต้องแสดงให้เห็นความแตกต่างกันอย่างชัดเจน โดยสมรรถนะระดับแรก จะเป็นกลุ่มพฤติกรรมที่ง่ายที่สุด และซับซ้อนท้าทายไปตามระดับสมรรถนะที่สูงขึ้น

ดังนั้น นักเรียนที่แสดงสมรรถนะในระดับสูง ย่อมต้องสามารถแสดงสมรรถนะในระดับที่ต่ำกว่าได้ด้วย การจัดระดับสมรรถนะจึงจัดไว้ในลักษณะของขั้นบันได โดยระดับที่สูงกว่าต้องแสดงสมรรถนะในระดับต่ำกว่ามาก่อนเสมอ

การพัฒนาระดับสมรรถนะ

องค์ประกอบที่ 1 คำอธิบายคุณภาพตามสมรรถนะ

ส่วนที่ 1 กริยา (Action) เป็นพฤติกรรมที่แสดงการกระทำ หรือแสดงการนำความรู้ความเข้าใจ ทักษะ/กระบวนการ และเจตคติ เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติ การผลิต การสร้าง การบริการ

ส่วนที่ 2 หลักฐานเชิงประจักษ์/ภารกิจ (Evidence/Task) เป็นสิ่งที่ถูกกระทำ อาจเป็นบุคคล ข้อมูล สิ่งของ ผลิตภัณฑ์ ชิ้นงาน สิ่งประดิษฐ์ รวมทั้งสิ่งมีชีวิตอื่น ๆ ที่เกิดจากการผลิต

ส่วนที่ 3 เงื่อนไข (Condition) เป็นสถานการณ์ บริบท สิ่งแวดล้อม เพื่อให้แสดงสมรรถนะภายใต้เงื่อนไขดังกล่าว

**ACTION
(K+S+A)**

**EVIDENCE/
TASK**

CONDITION

คำอธิบายคุณภาพตามสมรรถนะ ด้านการเขียน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลาย

กริยา	หลักฐานเชิงประจักษ์/ ภารกิจ	เงื่อนไข
สร้างสรรค์ งานเขียน	นิทานตามจินตนาการ	จากโครงเรื่องนิทาน ด้วยตัวบรรจง เต็มบรรทัด ความยาวไม่น้อยกว่า 10-15 บรรทัด

องค์ประกอบที่ 2 มิติที่ใช้ในการพิจารณาระดับสมรรถนะ

สาเหตุที่ต้องคำนึงถึงมิติในการพิจารณาระดับของสมรรถนะ เพราะระดับสมรรถนะ กำหนดขึ้นจากข้อมูลเชิงประจักษ์ (ข้อมูลพฤติกรรมของนักเรียนจากการลงมือปฏิบัติจริง) มิติของระดับจึงอาจแตกต่างกันไปตามข้อมูลที่ได้จากผู้ที่มีผลงานโดดเด่น โดยทั่วไป มิติที่มักใช้ในการพิจารณาระดับสมรรถนะ ได้แก่

มิติที่ 1 ระดับความเข้มข้น (Intensity or Completeness of Action) หรือ ความสมบูรณ์ของหลักฐานเชิงประจักษ์/ภารกิจ งานที่เป็นไปตามเป้าหมาย งานที่ได้รับการปรับปรุงพัฒนาจนดีขึ้น การทำงานที่โดดเด่น และการทำงานที่ยากท้าทายเกินวัยหรือความรู้พื้นฐาน หรือไม่เคยมีใครทำมาก่อน เป็นต้น

มิติที่ 2 ขนาดของผลกระทบ (Size of Impact) มักอธิบายเป็นจำนวนของกลุ่มคนที่เกี่ยวข้อง ขนาดพื้นที่ ๆ เกี่ยวข้อง

มิติที่ 3 ระดับความซับซ้อนของพฤติกรรม (Complexity) เช่น พฤติกรรมในสมรรถนะของกลุ่มพฤติกรรมการเรียนรู้ตามทฤษฎี Bloom Taxonomy ในเรื่องการคิด การปฏิบัติ หรือ เจตคติที่ลุ่มลึกมากขึ้น จึงมองเห็นความสัมพันธ์ของปัญหาที่มีความซับซ้อนตั้งแต่น้อยจนถึงมากได้ เป็นต้น

มิติที่ 4 ระดับของความพยายาม (Amount of Effort) หรือเวลาที่ใช้ในการแสดง พฤติกรรม เช่น การทำงานเป็นทีม มีระดับความพยายามในการสนับสนุนทีมเพิ่มเติม ได้แก่ ใช้ความพยายามพิเศษในการทำงานกับทีมงาน นอกเหนืองานปกติทั่วไป สามารถบริหารจัดการเวลาเพื่อให้งานมีคุณภาพมากยิ่งขึ้น เป็นต้น

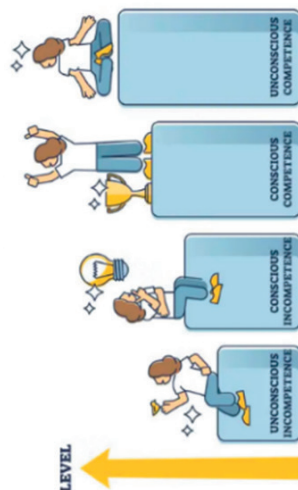
ทั้งนี้ การเขียนคำอธิบายคุณภาพแต่ละระดับคุณภาพอาจพิจารณาหลายมิติร่วมด้วย ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตอนต้น

สร้างคำอธิบายพฤติกรรมของนักเรียนแต่ละระดับความสามารถ

2

[illegible]

คือ หลักฐานเชิงประจักษ์/ภารกิจ (Evidence/Task)

ไฟฟ้า คือ เงื่อนไข (Condition)

จากตัวอย่างข้างต้น กำหนดระดับสมรรถนะ ด้านการอ่าน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น หลักสูตรการศึกษาประถมศึกษาตอนต้น (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 3) พุทธศักราช 2568 แบ่งออกเป็น 4 ระดับ คือ ระดับเริ่มต้น ระดับพัฒนา ระดับชำนาญ ระดับเชี่ยวชาญ ดังนั้น การพัฒนาระดับสมรรถนะตลอดแนวตามลักษณะการพัฒนาแบบขั้นบันไดในชั้นปีนั้น ๆ และ ตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ยังต้องพัฒนาคำอธิบายคุณภาพของระดับสมรรถนะ ตั้งแต่ A ไปจนถึง F เพื่อให้เกิดการเชื่อมต่อของแผนการพัฒนาผู้เรียนที่ต่อเนื่องแบบขั้นบันไดระหว่างชั้นปีด้วย

การประเมินระดับสมรรถนะ

การวัดและประเมินผลฐานสมรรถนะในศตวรรษที่ 21 ประกอบด้วย 1) การประเมินเพื่อการเรียนรู้ เพื่อวินิจฉัยปัญหาการเรียนรู้ของนักเรียน ใช้รูปแบบการประเมินความก้าวหน้า 2) การประเมินขณะเรียนรู้ เพื่อช่วยให้นักเรียนตระหนักรู้ ในการเรียนรู้ของตน และช่วยให้นักเรียนออกแบบการเรียนรู้เพื่อพัฒนาตนเองได้อย่างต่อเนื่อง ใช้รูปแบบการประเมินความก้าวหน้า และ 3) การประเมินผลการเรียนรู้ เป็นการประเมินเพื่อตัดสิน เปิดโอกาสให้นักเรียนได้เรียนรู้ตามความสนใจ ความถนัด และก้าวหน้าไปตามความสามารถของตน โดยมีเป้าหมายให้นักเรียนเกิดสมรรถนะหลักที่จำเป็นสำหรับการทำงาน แก้ปัญหา และดำรงชีวิต โดยมีลักษณะสำคัญ ดังนี้ (1) มุ่งให้นักเรียนแสดงความสามารถที่เชี่ยวชาญ เน้นการนำความรู้ไปใช้จริง (2) กำหนดความคาดหวังไว้สูง และคาดหวังกับนักเรียนทุกคน (3) นักเรียนรับผิดชอบต่อตัวเองให้ถึงเป้าหมาย สามารถออกแบบการเรียนรู้ของตนเองได้ สามารถเรียนได้ในสถานที่และเวลาที่แตกต่างกัน โดยการช่วยเหลือสนับสนุนอย่างยืดหยุ่นตามลักษณะเฉพาะของนักเรียน และ (4) นักเรียนจะได้รับการประเมินเมื่อพร้อม และเป็นการประเมินความก้าวหน้าตามอัตราของตนเอง เน้นประเมินที่ท้าทาย เน้นการปฏิบัติด้วยเครื่องมือวัดที่เข้าถึงความเชี่ยวชาญของนักเรียน

การประเมินระดับสมรรถนะ จึงเป็นกระบวนการรวบรวมและสังเคราะห์ข้อมูลตามพฤติกรรม การกระทำ การปฏิบัติ ที่แสดงถึงสมรรถนะในการใช้ความรู้พื้นฐาน ทักษะ และคุณลักษณะต่าง ๆ ตามคำอธิบายระดับคุณภาพ ซึ่งเป็นการวัดอิงเกณฑ์ มิใช่อิงกลุ่ม และมีหลักฐานการปฏิบัติ (Evidence) ที่ตรวจสอบได้

การวัดและประเมินผลระดับสมรรถนะยังเน้นการใช้การประเมินตามสภาพจริง (Authentic Assessment) จากสิ่งที่นักเรียนได้ปฏิบัติจริง และแสดงความก้าวหน้าในการปฏิบัติงานของนักเรียนที่นำความรู้ ความเข้าใจ ทักษะ รวมทั้งทัศนคติ มาแสดงออกหรือกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งตามระดับสมรรถนะที่กำหนด โดยใช้วิธีการประเมินและแหล่งข้อมูลสำหรับประเมินอย่างหลากหลาย สอดคล้องกับสภาพการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาสมรรถนะที่ประเมิน มุ่งเน้น

การประเมินเพื่อการพัฒนา (Assessment for Improvement) สนับสนุนให้ผู้สอน ผู้บริหาร ตลอดจนผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา มีสารสนเทศเพื่อนำไปปรับปรุงและพัฒนาให้นักเรียนให้มีสมรรถนะตามที่มาตรฐานหลักสูตรกำหนด

การประเมินสมรรถนะด้วยวิธีการสังเกต

การประเมินด้วยวิธีการสังเกต ผู้สังเกตจะต้องมีความเข้าใจระดับสมรรถนะและมีทักษะในการสังเกตมากพอที่จะวิเคราะห์พฤติกรรมของนักเรียนเพื่อตัดสินใจกำหนดระดับสมรรถนะได้ รวมทั้งสามารถที่จะให้ข้อมูลป้อนกลับในการพัฒนาสมรรถนะได้อย่างตรงประเด็น และมีแนวทางการพัฒนาที่เพียงพอต่อการนำไปใช้ของนักเรียน ดังนั้น การพัฒนารายการพฤติกรรมเพื่อการสังเกต จะต้องมีความชัดเจนเพียงพอที่จะนำไปสู่การประเมินเพื่อตัดสิน

การประเมินสมรรถนะด้วยวิธีการทดสอบ

การประเมินด้วยการทดสอบ เพื่อประเมินทั้งความรู้และทักษะ ที่มีมาตรฐานชัดเจน ประเมินสมรรถนะตามกรอบโครงสร้างและการบันทึกที่ชัดเจน แต่การสร้างแบบทดสอบประเมินสมรรถนะมีความซับซ้อนและใช้เวลา ดังนี้

1. แบบทดสอบมีความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างอย่างครบถ้วน
2. แบบทดสอบมีความยาก-ง่าย สอดคล้องกับแต่ละระดับสมรรถนะ
3. แบบทดสอบเป็นผลการประเมินที่เป็นตัวแทนของสมรรถนะอย่างแท้จริง (อาทิ นักเรียนทำแบบทดสอบได้ดี แต่ขณะนำไปใช้ในสถานการณ์จริง ทำได้ไม่ดี)
4. การสร้างเกณฑ์การประเมินให้ยุติธรรม
5. การจัดทำแบบทดสอบและการทดสอบโดยเฉพาะภาคปฏิบัติ ต้องใช้ทรัพยากรมาก

การประเมินสมรรถนะด้วยวิธีการสะสมงาน

สิ่งที่ใช้สะสมงานของนักเรียนอย่างมีจุดประสงค์ ที่แสดงให้เห็นถึงความพยายาม ความก้าวหน้า และผลสัมฤทธิ์ในเรื่องนั้น ๆ หรือหลาย ๆ เรื่อง การสะสมนั้น นักเรียนมีส่วนร่วมในการเลือกเนื้อหา เกณฑ์การเลือกเกณฑ์การตัดสิน ความสามารถ/คุณสมบัติ หลักฐานการสะท้อนตนเอง การสะสมหลักฐาน/ผลงานของนักเรียนแต่ละช่วงเวลาตามที่ได้รับมอบหมาย ที่แสดงว่ามีสมรรถนะในด้านนั้น ๆ เป็นการบันทึกการทำงานในระดับต่าง ๆ

ทั้งนี้ การพัฒนาสมรรถนะ นักเรียนเองเป็นบุคคลสำคัญที่สุดที่จะทำให้การพัฒนาสมรรถนะประสบความสำเร็จ ดังนั้น นักเรียนจึงเป็นผู้รับผิดชอบ ทุ่มเท พยายามต่อการพัฒนาความรู้ ทักษะ และสมรรถนะของตนเองโดยเปรียบเทียบกับระดับสมรรถนะแต่ละชั้น ครูผู้สอนมีหน้าที่วางแผน ให้คำปรึกษา สนับสนุน อำนวยความสะดวกในการพัฒนาสมรรถนะอย่างต่อเนื่อง สร้างสภาพแวดล้อม และเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ท้าทายความสามารถในระดับที่สูงขึ้นด้วยตนเอง ซึ่งครูผู้สอนจะให้ข้อเสนอแนะที่สร้างสรรค์ ตรงประเด็น เพื่อปรับปรุง ตลอดจนคำชมเชย ที่เป็นประโยชน์ เพื่อส่งเสริมความก้าวหน้าในการเรียนรู้ไปสู่ระดับที่สูงขึ้น

กล่าวโดยสรุป การพัฒนาสมรรถนะเพื่อการประเมิน เป็นกระบวนการของการออกแบบ การประเมินเพื่อให้ได้เครื่องมือประเมินสมรรถนะที่เหมาะสม เป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้ผลการประเมินสามารถสะท้อนหรือยืนยันความสามารถของนักเรียนตามระดับสมรรถนะอย่างเป็นรูปธรรม โปร่งใส ตรวจสอบได้ และน่าเชื่อถือ จึงเป็นบทบาทสำคัญของครูผู้สอนที่จะช่วยให้หลักฐานจากกระบวนการประเมินสมรรถนะสอดคล้องกับระดับสมรรถนะที่แท้จริงของนักเรียน

อ้างอิง

- วิชัย วงษ์ใหญ่, และมารุต พัฒนาผล. (2562). การประเมินตามสภาพจริงอิงสมรรถนะ. กรุงเทพฯ : ศูนย์ผู้นำนวัตกรรมหลักสูตรและการเรียนรู้.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2568). หลักสูตรการศึกษาประถมศึกษาตอนต้น (ชั้นประถมศึกษา ปีที่ 1-3) พุทธศักราช 2568. กรุงเทพฯ : สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. <http://www.obec.go.th/1055414>
- สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. (2562). หลักสูตรและแนวปฏิบัติการจัดการอาชีวศึกษา ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ และระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง เรื่องที่ 2 การพัฒนาหลักสูตร ฐานสมรรถนะ. กรุงเทพฯ : วิทยาลัยเทคนิคมีนบุรี. <http://bsq.vec.go.th/Portals/9/document/Course%20criteria/2.pdf>
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2562). แนวทางการพัฒนาสมรรถนะผู้เรียน ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ : บริษัท 21 เซ็นจูรี จำกัด.
- อัสตรา ประเสริฐสิน, กมลทิพย์ ศรีหาเศษ, และอารีรัตน์ ลาวน้อย (2564). แนวทางการวัดและประเมินผล ฐานสมรรถนะในศตวรรษที่ 21. วารสารการวัดผลการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 27(2), 16-30
- Bergsmann, E., Schultes, M., Winter, P., Schober, B., & Spiel, C. (2015). Evaluation of Competence-Based Teaching in Higher Education: From Theory to Practice. *Evaluation and Program Planning*, 52, 1-9. <https://www.semanticscholar.org/paper/>

“ภาษา” กุญแจเปิดประตูสู่โลกกว้าง

เงินยวง นุดตะเคียน

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ในยุคโลกาภิวัตน์ที่การติดต่อสื่อสารและการเดินทางข้ามพรมแดนระหว่างกันเป็นเรื่องง่ายมาก ยิ่งถ้าผู้ที่มีความรู้ภาษาต่างประเทศ นับว่าถือกุญแจสำคัญในการสื่อสาร การเข้าถึงองค์ความรู้ วัฒนธรรม และการศึกษาต่อ และได้เปรียบในการทำงานมากกว่าผู้ที่ไม่รู้ภาษา การเรียนรู้ภาษาต่างประเทศจึงไม่ใช่เพียงภาระในห้องเรียน แต่เป็นโอกาสในการพัฒนาตนเอง เปิดประตูสู่โลกกว้าง และสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างวัฒนธรรม การส่งเสริมการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศอย่างจริงจังและต่อเนื่องจึงเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการเตรียมความพร้อมของคนไทยในศตวรรษที่ 21

การส่งเสริมให้ผู้เรียนมีทัศนคติที่ดีต่อการเรียนภาษาต่างประเทศ สามารถเริ่มได้ตั้งแต่วัยระดับครอบครัว ระดับโรงเรียน ไปจนถึงระดับชาติ โรงเรียนควรจัดให้มีการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศอย่างมีคุณภาพ มีสื่อการสอนที่หลากหลาย และมีครูผู้สอนที่มีความสามารถในการใช้ภาษาอย่างคล่องแคล่ว รวมทั้งการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่สนุกสนานและเชื่อมโยงกับชีวิตจริงก็สิ่งที่สำคัญ เช่น การจัดกิจกรรมสื่อสารกับเจ้าของภาษา การแสดงบทบาทสมมติ การใช้ภาพยนตร์ เพลง การ์ตูน วัฒนธรรม หรือเกมในการเรียนรู้

ภาครัฐเองก็มีบทบาทสำคัญในการผลักดันนโยบายการศึกษา เพื่อยกระดับทักษะทางภาษาของประชาชน เช่น การสนับสนุนทุนการศึกษาด้านภาษา การจัดอบรมพัฒนาครู การสร้างความร่วมมือในการพัฒนา ส่งเสริม สนับสนุนการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศกับหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและต่างประเทศ สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561 – 2580) ด้านพัฒนาการเรียนรู้ ที่มีเป้าหมายเพื่อให้คนไทยได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพตามความถนัด และพหุปัญญา ซึ่งในการพัฒนาคนไทยให้มีทักษะในการสื่อสารทั้งภาษาอังกฤษและภาษาที่สาม เป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งในปัจจุบัน ที่ช่วยพัฒนาความร่วมมือและความสัมพันธ์ระหว่างประเทศในด้านต่าง ๆ เช่น การค้า การลงทุน อุตสาหกรรม ธุรกิจ การบริการ การท่องเที่ยว การศึกษา

กระทรวงศึกษาธิการ โดยพลตำรวจเอกเพิ่มพูน ชิดชอบ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ตระหนักถึงความสำคัญและเห็นความจำเป็นในการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศอื่นที่นอกจากภาษาอังกฤษ เพื่อเสริมสร้างความเชื่อมั่น และสร้างความพร้อมสำหรับการแข่งขัน แม้ผู้เรียนจะมีความสามารถสูงและทักษะวิชาการที่หลากหลาย แต่หากด้อยความสามารถในการใช้ภาษาต่างประเทศ ย่อมไม่สามารถแสดงศักยภาพได้เต็มที่ในเวทีนานาชาติที่มีการแข่งขันสูง

กระทรวงศึกษาธิการจึงมีนโยบายส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาการจัดการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศที่สอง (ภาษาต่างประเทศอื่นที่ไม่ใช่ภาษาอังกฤษ) อย่างหลากหลาย เพื่อเป็นทางเลือกสำหรับผู้เรียน และเสริมสร้างทักษะการสื่อสารภาษาที่สามให้แก่ผู้เรียนเพื่อเตรียมพร้อมคนไทยเข้าสู่ประชาคมโลก ผู้เรียนต้องการหรือสนใจภาษาอะไรก็เรียนภาษานั้น จะทำให้เรียนอย่างมีความสุข และประสบความสำเร็จ ตามนโยบาย “เรียนดี มีความสุข”

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานเห็นความสำคัญจึงได้ดำเนินโครงการพัฒนาและส่งเสริมการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศที่สอง ได้แก่ ภาษาจีน ภาษาญี่ปุ่น ภาษาเกาหลี (ภาษาตะวันออก) ภาษาฝรั่งเศส ภาษาเยอรมัน ภาษาสเปน ภาษารัสเซีย (ภาษาตะวันตก) และภาษาของเพื่อนบ้านในอาเซียน (เวียดนาม เขมร เมียนมา และมลายู) เพื่อเป็นทางเลือกสำหรับผู้เรียน และจัดได้ตามความพร้อมหรือบริบทของโรงเรียน/ท้องถิ่น เป็นการเตรียมคนให้พร้อมเข้าสู่ประชาคมโลก ซึ่งมีความสำคัญต่อการพัฒนาประเทศในระยะยาว

เป้าหมายของการพัฒนาและส่งเสริมการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศที่สอง สำหรับผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน คือ การพัฒนาผู้เรียนให้มีศักยภาพทางภาษา และสามารถใช้ภาษาเพื่อ

1) การสื่อสารกับผู้คนจากประเทศอื่นได้โดยตรง เข้าใจวัฒนธรรม ประเพณี และมุมมองที่แตกต่าง นำไปสู่ความเข้าใจที่ลึกซึ้งยิ่งขึ้น ลดความเข้าใจผิด และสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและชุมชนที่หลากหลาย

2) การเข้าถึงแหล่งความรู้และข้อมูล เช่น งานวิจัย บทความ หนังสือ และสื่อออนไลน์ที่ตีพิมพ์เป็นภาษาต่างประเทศ การอ่าน - เขียนภาษาต่างประเทศจึงช่วยให้ผู้เรียนเข้าถึงข้อมูลใหม่ ๆ ได้รวดเร็ว และยังช่วยพัฒนาทักษะการคิด วิเคราะห์ อีกด้วย

3) การศึกษาต่อและการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรม เช่น การใช้ภาษาในการสอบเข้ามหาวิทยาลัย หรือการสอบรับทุนการศึกษาทั้งในและต่างประเทศ

4) การประกอบอาชีพในอนาคต เป็นการเพิ่มโอกาสการทำงานในองค์กรที่ใช้ภาษาต่างประเทศ หรือองค์กรระหว่างประเทศ

การขับเคลื่อนและดำเนินงานพัฒนาและส่งเสริมการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศที่สอง

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องร่วมกัน “จับมือไว้ แล้วไปด้วยกัน” ขับเคลื่อนและดำเนินงานภายใต้ความร่วมมือกับหน่วยงานภายนอก ทั้งในและต่างประเทศ ได้แก่ องค์กรเจ้าของภาษา สถาบันการศึกษา ศูนย์เครือข่ายพัฒนาการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศที่สอง ระดับภูมิภาค ทั่วประเทศ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยกำหนดแผนงาน และกิจกรรมการพัฒนาและส่งเสริมการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศที่สอง ให้เข้มแข็ง และมีคุณภาพตามมาตรฐานสากลทางภาษา ดังนี้

1. การพัฒนาการเรียนการสอน

การผลิต พัฒนา และจัดหาครู

1) ผลิตและพัฒนาครูสอนภาษาต่างประเทศ (ตรงวุฒิ) ภาษาญี่ปุ่น เกาหลี ฝรั่งเศส สเปน รัสเซีย เมียนมา เวียดนาม เขมร และมลายู จำนวน 600 คน ระยะเวลา 6 ปี ระหว่าง พ.ศ. 2556 – 2561 รวมทั้งภาษาจีน จำนวน 300 คน ในช่วงเวลา 3 ปี ระหว่าง พ.ศ. 2551 - 2553 ปีละ 100 คน ตามโครงการครุฑุทิศศึกษาด้านการสอนภาษาต่างประเทศที่สองในสาขาที่ขาดแคลนของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปัจจุบันครูในโครงการดังกล่าว บรรจุเป็นข้าราชการครูสอนภาษาต่างประเทศในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ทั้งหมดแล้ว

2) พัฒนาและอบรมครูสอนภาษาต่างประเทศที่สอง ร่วมกับองค์กรเจ้าของภาษา เพื่อพัฒนาทักษะทางภาษา เรียนรู้วัฒนธรรม และเทคนิคการสอนใหม่ที่ทันสมัย เพื่อนำความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับมาใช้ในการเรียนการสอนและปรับใช้ให้เหมาะสมกับผู้เรียน

3) จัดหาครูเจ้าของภาษามาสอนในโรงเรียน เพื่อให้ผู้เรียนได้มีโอกาสเรียนรู้แลกเปลี่ยนความรู้/ประสบการณ์ที่สำคัญ ผู้เรียนจะได้พัฒนาทักษะทางภาษา เรียนรู้วัฒนธรรมวิถีชีวิตจริงกับครูเจ้าของภาษาโดยตรง เป็นการสร้างทัศนคติที่ดีต่อการเรียนภาษา และสร้างความมั่นใจในการสื่อสาร

การจัดทำตัวชี้วัดและสาระ
การเรียนรู้ภาษาต่างประเทศที่สอง
ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และ
มาตรฐานสากลทางภาษา เพื่อเป็น
กรอบสำหรับสถานศึกษาไปกำหนด
หลักสูตรและการเรียนการสอน
ให้เหมาะสมกับบริบทของผู้เรียน ชุมชน
ที่เป็นมาตรฐานเดียวกัน

การพัฒนาส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาสื่อการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศที่สอง
ร่วมกับองค์กรเจ้าของภาษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้มีสื่อการเรียนรู้รูปแบบต่าง ๆ
ที่หลากหลาย ทั้งสื่อสิ่งพิมพ์ สื่อดิจิทัลที่ถูกต้องตามมาตรฐานทางภาษา สอดคล้องกับบริบท
ของผู้เรียน ทันสมัย และน่าสนใจ

2. การเสริมสร้างศักยภาพและกิจกรรมสำหรับผู้เรียน

1) การจัดส่งเสริมและสนับสนุนการประกวด/แข่งขันทักษะภาษาต่างประเทศ
ที่สอง เช่น สุนทรพจน์ ละครสั้น การพูดเพื่ออาชีพ (การเล่าข่าว การเป็นไกด์ ฯลฯ) การเขียนเรียงความ
เป็นต้น เพื่อให้ผู้เรียนพัฒนาทักษะและเสริมสร้างความมั่นใจในการใช้ภาษา พัฒนาสมรรถนะ
ที่สำคัญ ส่งเสริมความภาคภูมิใจในตนเอง และสร้างแรงบันดาลใจให้ผู้เรียนคนอื่น ๆ นอกจากนี้
ยังเพิ่มโอกาสทางการศึกษาและอาชีพ สำหรับผู้เรียนที่ได้แสดงศักยภาพในเวทีต่าง ๆ

2) การจัดส่งเสริมและสนับสนุนการจัดค่ายภาษาและวัฒนธรรมภาษาต่างประเทศ
ที่สอง ระดับศูนย์เครือข่ายฯ ระดับภูมิภาค ระดับประเทศ และระดับนานาชาติ เพื่อให้ผู้เรียน
พัฒนาทักษะและเสริมสร้างความมั่นใจในการใช้ภาษา เรียนรู้วัฒนธรรม พัฒนาสมรรถนะที่สำคัญ
ผ่านกิจกรรมต่าง ๆ ในค่าย รวมทั้งส่งเสริมความภาคภูมิใจในตนเอง และสร้างแรงบันดาลใจ
ในการเรียนภาษา นอกจากนี้ ยังเป็นการสร้างมิตรภาพ และเปิดโลกทัศน์นอกห้องเรียนให้กับผู้เรียน

3) การส่งเสริมและสนับสนุนกิจกรรมวิชาการพัฒนาผู้เรียน โดยหน่วยงานภายนอก เช่น การแข่งขันทักษะทางภาษา การเข้าร่วมกิจกรรม Forum โครงการแลกเปลี่ยนระหว่างเยาวชนไทยกับเยาวชนประเทศเจ้าของภาษา เป็นต้น เพื่อให้ผู้เรียนพัฒนาทักษะและเสริมสร้างความมั่นใจในการใช้ภาษา เรียนรู้วัฒนธรรม พัฒนาสมรรถนะที่สำคัญ เป็นการส่งเสริมความภาคภูมิใจในตนเอง และสร้างแรงบันดาลใจในการเรียนภาษา รวมถึงการสร้างมิตรภาพ และเปิดโลกทัศน์การเรียนรู้นอกห้องเรียน

3. การสร้างความร่วมมือกับองค์กรภายนอก ทั้งในและต่างประเทศ เพื่อพัฒนา ส่งเสริม และสนับสนุนการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ

1) การประชุมประสานและสร้างความร่วมมือกับหน่วยงานภายนอก ทั้งในและต่างประเทศ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจัดตั้งศูนย์เครือข่ายพัฒนาการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศที่สอง (ญี่ปุ่น เกาหลี ฝรั่งเศส เยอรมัน สเปน รัสเซีย เมียนมา เวียดนาม เขมร และมลายู) จำนวน 49 ศูนย์ และภาษาจีน จำนวน 42 ศูนย์ เพื่อประสานความร่วมมือกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดำเนินโครงการ/กิจกรรม เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศให้เข้มแข็ง และเพิ่มประสิทธิภาพมากขึ้น

2) การจัดทำข้อมูลสารสนเทศการจัดการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศที่สอง ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อเป็นฐานข้อมูลในการพัฒนา ส่งเสริม และสนับสนุนให้เข้มแข็งและมีคุณภาพต่อไป

4. การติดตามการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศที่สอง การดำเนินงานของศูนย์เครือข่ายพัฒนาการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศที่สอง การปฏิบัติงานของครูเจ้าของภาษา และการค้นหา Best Practice ด้านภาษาต่างประเทศที่สอง

1) การลงพื้นที่ในโรงเรียนที่จัดการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศที่สอง การดำเนินงานของศูนย์เครือข่ายฯ การปฏิบัติงานของครูเจ้าของภาษา เพื่อติดตาม แลกเปลี่ยนความคิดเห็น และข้อเสนอแนะในการจัดการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศที่สอง รวมทั้งการนำข้อมูลมาวิเคราะห์พัฒนา ปรับปรุงให้เข้มแข็ง และเพิ่มประสิทธิภาพมากขึ้น

2) การค้นหา Best Practice ด้านภาษาต่างประเทศที่สอง ทั้งสถานศึกษา ครู และผู้เรียน เพื่อเป็นต้นแบบและแนวทางสำหรับสถานศึกษา ครู ผู้เรียน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในการพัฒนาต่อยอด และเสริมประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น

ผลการขับเคลื่อนการดำเนินงาน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้ขับเคลื่อนการดำเนินโครงการพัฒนาและส่งเสริมการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศที่สองประสพผลดี และบรรลุตามเป้าหมาย ดังนี้

1. โรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เปิดสอนภาษาต่างประเทศที่สองหลากหลายภาษาเป็นสาระการเรียนรู้เพิ่มเติม มีการจัดการเรียนรู้ทั้งโปรแกรมวิชาเลือก และกิจกรรม/ชุมนุม และจัดการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศที่สองตามความต้องการของผู้เรียน และชุมชน/ท้องถิ่น
2. ผู้เรียนได้มีโอกาสเลือกเรียนภาษาต่างประเทศที่สองตามความต้องการและความสนใจ สามารถใช้ภาษาในการสื่อสาร เป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ การศึกษาต่อ และประกอบอาชีพ
3. ครูสอนภาษาต่างประเทศที่สองได้รับการพัฒนาศักยภาพด้านภาษา วัฒนธรรม และการสอน
4. โรงเรียนมีครูเจ้าของภาษามาสอนในโรงเรียน
5. โรงเรียนมีกรอบหลักสูตรการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศที่สอง (ผลการเรียนรู้ และสาระการเรียนรู้) ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และการวัดระดับทางภาษาตามมาตรฐานสากลของภาษาที่เรียน
6. สื่อการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศที่สองที่ได้รับการพัฒนาให้ทันสมัย ตามหลักสูตร และบริบทของผู้เรียน
7. ผู้เรียนได้รับการพัฒนาศักยภาพทางภาษาต่างประเทศที่สอง จากการเข้าร่วมกิจกรรมวิชาการที่จัดขึ้นโดย สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และหน่วยงานภายนอก ทั้งภายในและต่างประเทศ
8. มีเครือข่ายความร่วมมือพัฒนาการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศที่สอง ทั้งภายในและต่างประเทศ
9. มีสถานศึกษาและครูต้นแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุก และ Best Practice ด้านภาษาต่างประเทศที่สอง

การจัดการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศที่สอง

การเรียนการสอนภาษาต่างประเทศที่สองเปิดสอนตั้งแต่ระดับประถมศึกษาถึงระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จัดเป็นสาระการเรียนรู้เพิ่มเติมในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ โรงเรียนสามารถจัดการเรียนการสอนได้โดยอยู่ในดุลยพินิจของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้สำรวจข้อมูลพื้นฐานการจัดการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศที่สองในโรงเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (จำนวนโรงเรียน นักเรียน ครู ศูนย์เครือข่ายพัฒนาการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศที่สอง การวัดระดับทางภาษาตามมาตรฐานสากล และความร่วมมือกับองค์กรเจ้าของภาษาในประเทศไทย) ปี พ.ศ. 2567 รายละเอียดตามตารางที่ 1 และ 2

ตารางที่ 1: การจัดการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศที่สอง

ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปี พ.ศ. 2567

ภาษา	จำนวนโรงเรียน (โรง)	จำนวนนักเรียน (คน)	จำนวนครู (คน)			จำนวนศูนย์เครือข่าย (แห่ง)
			ครูไทย (คน)	ครูเจ้าของภาษา (คน)	รวม (คน)	
จีน	1,359	711,350	2,342	603	2,945	42
ญี่ปุ่น	456	127,786	855	103	958	18
เกาหลี	187	43,120	277	74	351	8
ฝรั่งเศส	172	27,311	310	67	377	6
เยอรมัน	36	4,363	53	6	59	4
สเปน	18	3,282	23	6	29	2
รัสเซีย	8	1,306	7	1	8	1
เมียนมา	42	15,195	53	9	62	2
เวียดนาม	42	15,591	53	2	55	3
เขมร	44	13,101	49	1	50	3
มาลายู	75	21,388	143	81	224	2
รวม	2,439	983,793	4,165	953	5,118	91

หมายเหตุ : โรงเรียนบางแห่งเปิดสอนหลายภาษา ทั้งระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

ตารางที่ 2: การวัดระดับทางภาษาตามมาตรฐานสากล และความร่วมมือกับองค์กรเจ้าของภาษาในประเทศไทย

ภาษา	การวัดระดับทางภาษาตามมาตรฐานสากล	ความร่วมมือกับองค์กรเจ้าของภาษาในประเทศไทย
จีน	HSK (Hanyu Shuiping Kaohi) และ YCT (Youth Chinese Test)	- ศูนย์แลกเปลี่ยนและส่งเสริมความร่วมมือด้านภาษาจีนระหว่างประเทศ (Center for Language Education and Cooperation: CLEC) สำนักงานกรุงเทพฯ - สถาบันขงจื้อ - สมาคมครูภาษาจีนแห่งประเทศไทย - ในพระบรมราชูปถัมภ์ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ
ญี่ปุ่น	ใช้การสอบ JLPT (Japanese Language Proficiency Test)	เจแปนฟาวนด์ชัน กรุงเทพมหานคร (Japan Foundation Bangkok)
เกาหลี	ใช้การสอบ TOPIK (Test of Proficiency In Korean)	ศูนย์การศึกษาเกาหลีประจำประเทศไทย (Korean Education Center)
ฝรั่งเศส	ใช้การสอบ DELF (Diplome d'Etude de Langue Francaise)	- สถานเอกอัครราชทูตสาธารณรัฐฝรั่งเศสประจำราชอาณาจักรไทย - สมาคมฝรั่งเศสกรุงเทพ
เยอรมัน	ใช้การสอบ Goethe-Zertifikat	สถาบันเกอเธ่ กรุงเทพฯ (Goethe Institute Thailand)
สเปน	ใช้การสอบ DELE (Diplomas de Español como Lengua Extranjera)	สถานเอกอัครราชทูตสเปนประจำประเทศไทย
รัสเซีย	-	สถานเอกอัครราชทูตสหพันธรัฐรัสเซียประจำราชอาณาจักรไทย
เมียนมา	-	-
เวียดนาม	-	-
เขมร	-	-
มาลายู	-	-

ในโลกยุคปัจจุบันที่ไร้พรมแดน ภาษาไม่เพียงเป็นเครื่องมือในการสื่อสาร แต่ยังเป็น
กุญแจสำคัญที่ไขประตูสู่โลกแห่งความรู้ ความเข้าใจ และเปิดโอกาสให้เรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ ทั้งในด้าน
การสื่อสารกับผู้คนหลากหลายชาติ การศึกษา การทำงาน การเข้าใจวัฒนธรรมที่แตกต่าง
และการอยู่ร่วมกันอย่างเข้าใจ ภาษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการเรียนรู้ และจำเป็นอย่างยิ่ง
สำหรับมนุษย์ที่ช่วยเชื่อมโยงผู้คน เปิดโลกทัศน์ สร้างโอกาสทางการศึกษา อาชีพ
และการสื่อสารในสังคมโลกยุคใหม่ที่เต็มไปด้วยการแข่งขัน และการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว
ดังนั้น การเรียนรู้ภาษาและวัฒนธรรมของภาษา เท่ากับว่าได้ถือกุญแจที่สามารถเปิดประตู
สู่โอกาสที่ไร้ขีดจำกัดในโลกที่เชื่อมถึงกันอย่างไม่หยุดยั้ง เพราะฉะนั้น จึงควรตั้งใจเรียนรู้ภาษา
ต่าง ๆ และพัฒนาศักยภาพทางภาษาตามมาตรฐานสากล เพื่อนำความรู้ ประสบการณ์
ทางภาษาไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อตนเอง ชุมชน สังคม และประเทศชาติ ต่อไป

โปรแกรม ส่งเสริมการค้นพบตนเอง

ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น
โรงเรียนราชินีบน กรุงเทพมหานคร

ดร.พิรุณ สิริศักดิ์
ณัฐพล ล้มเจริญ และ นิธิชาภาสร์ ภากรธนสาร
โรงเรียนราชินีบน

แม้ว่าการปฏิรูปการเรียนรู้ของประเทศไทยจะดำเนินการมานานกว่า 25 ปี นับแต่การประกาศใช้พระราชบัญญัติการศึกษา พุทธศักราช 2542 โดยเฉพาะในหมวดที่ 4 ว่าด้วยแนวการจัดการศึกษา ซึ่งให้ความสำคัญกับการเรียนรู้ที่เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลาง สอดคล้องกับกระบวนการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 แต่สภาพการเรียนการสอนในปัจจุบันกลับยังคงให้ความสำคัญกับการเรียนรู้เนื้อหาสาระ เนื่องจากตัวชีวิตมีจำนวนมากส่งผลให้ครูใช้วิธีการสอนแบบบรรยายหรือสาธิตมากกว่าการเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติและสร้างความรู้ด้วยตนเอง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2565) นอกจากนี้ ผู้ปกครองยังสนับสนุนให้บุตรหลานเรียนเสริมพิเศษนอกเวลาเรียนเพื่อเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กล่าวได้ว่า เด็กไทยใช้เวลาส่วนใหญ่ไปกับการเรียนรู้แบบ **“ท่องจำเพื่อนำไปสอบ”** ขาดโอกาสในการเรียนรู้เพื่อสำรวจความสนใจ ค้นหาความถนัดและพัฒนาศักยภาพของตนเอง ดังผลการวิจัยของกรมการจัดหางาน กระทรวงแรงงาน (2557) พบว่า นักเรียนที่จบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ซึ่งเป็นปลายทางของการศึกษาภาคบังคับจำนวนร้อยละ 31 จึงยังไม่ได้กำหนดเป้าหมายชีวิต และจำนวนไม่ถึงร้อยละ 36 ที่แม้จะมีเป้าหมายในการรับราชการหรือรัฐวิสาหกิจ แต่ก็ยังไม่ใช่สาขาที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน

การพัฒนานักเรียนให้ค้นพบตนเองได้ถือเป็นบทบาทหน้าที่ของกิจกรรมแนะแนว แต่ในทางปฏิบัติ ครูแนะแนวส่วนใหญ่ยังใช้วิธีการทดสอบ ซึ่งเป็นการพิสูจน์มากกว่าการพัฒนานักเรียนให้รู้จักเข้าใจตนเอง ทั้งที่จุดมุ่งหมายและกระบวนการเรียนรู้ตามที่หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กำหนดไว้ สะท้อนให้เห็นว่า ทุกรายวิชาและกิจกรรมล้วนแต่มีความสำคัญร่วมกันในการพัฒนานักเรียนแบบองค์รวม การจัดเนื้อหาสาระและกระบวนการเรียนรู้จึงควรบูรณาการระหว่างสาระการเรียนรู้และเชื่อมโยงกับสถานการณ์จริง เพื่อให้นักเรียนได้นำความรู้ ทักษะกระบวนการ เจตคติและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไปใช้ในการเรียนรู้ ทำงานหรือแก้ปัญหาจนประสบผลสำเร็จเกิดเป็นสมรรถนะ (Competency) หากการจัดหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้เป็นไปในทิศทางนี้ ย่อมเป็นโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมออกแบบวางแผนเส้นทางการเรียนรู้ที่มีความหมายตั้งแต่การสำรวจความสนใจ

พิสูจน์ความถนัดและพัฒนาศักยภาพของตนเอง ซึ่งจะนำไปสู่การค้นพบตนเองในที่สุด (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2565)

ความสนใจ ความถนัดและศักยภาพที่แตกต่างกันของแต่ละบุคคลตามทฤษฎีเกี่ยวกับสมอง ซึ่ง Sperry (1961) อธิบายว่า แม้ว่าสมองสองซีกของมนุษย์จะทำงานร่วมกัน แต่สมองแต่ละซีกจะทำงานในความถนัดที่แตกต่างกัน สมองซีกซ้ายเป็นสมองแห่งเหตุผล (Rational Brain) ควบคุมจิตสำนึกในการคิดหาเหตุผล วิจาร์ณญาณ การแสดงออกเชิงนามธรรมที่เน้นรายละเอียดและตัวเลข ส่วนสมองซีกขวาเป็นสมองแห่งสัญชาตญาณ (Intuitive Brain) ควบคุมจิตใต้สำนึก ในจินตนาการ การคิดสร้างสรรค์และสุนทรียภาพ สอดคล้องกับแนวคิดพหุปัญญาที่ Gardner (1983) อธิบายว่า สมองสองซีกมีความสัมพันธ์กับการเรียนรู้และการค้นพบความถนัดของตนเอง โดยสมองซีกซ้ายจะทำหน้าที่ด้านภาษาและการสื่อสาร ตรรกศาสตร์และคณิตศาสตร์ การเข้าใจผู้อื่น และธรรมชาติวิทยา ส่วนสมองซีกขวากจะทำหน้าที่ด้านร่างกายและการเคลื่อนไหว มิติสัมพันธ์และจินตภาพ ดนตรี และการเข้าใจตนเอง ด้วยเหตุนี้ การจัดการเรียนรู้และกิจกรรมที่ส่งเสริมให้นักเรียนค้นพบความถนัดของตนเอง จึงควรมีเนื้อหาที่บูรณาการระหว่างกลุ่มสาระการเรียนรู้และมีกระบวนการเรียนรู้ที่ต้องใช้การทำงานของสมองสองซีกอย่างสมดุล เพื่อให้นักเรียนได้สำรวจศักยภาพของตนเองครบทุกด้านจนกว่าจะค้นพบว่าตนเองมีความถนัดทางปัญญาในด้านใด

โปรแกรมส่งเสริมการค้นพบตนเอง

โปรแกรมส่งเสริมการค้นพบตนเองของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นเป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น มีลักษณะเป็นโปรแกรมการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ ประกอบด้วย ชุดรายวิชาเพิ่มเติมประเภทเลือกเสรีที่บูรณาการสาระการเรียนรู้ จำนวน 2 ชุด ได้แก่ ชุดรายวิชาบูรณาการสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์และเทคโนโลยี (Science, Mathematics, and Technology หรือ SMT) ส่งเสริมการทำงานของสมองซีกซ้าย และชุดรายวิชาบูรณาการสาระการเรียนรู้สังคมศาสตร์ ภาษาศาสตร์และเทคโนโลยี (Social Science, Languages, and Technology หรือ SLT) ส่งเสริมการทำงานของสมองซีกขวา ทั้งนี้ หลักการเรียนรู้ตามโปรแกรมต้องอาศัยกิจกรรมแนะแนวและรายวิชาการศึกษาค้นคว้าอิสระร่วมด้วย

1. จุดมุ่งหมายของโปรแกรม เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นได้รับการพัฒนา

1.1 สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน 5 ด้าน เป็นความสามารถของนักเรียนตามที่หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กำหนดไว้ ได้แก่ การสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา การใช้ทักษะชีวิต และการใช้เทคโนโลยี

1.2 การค้นพบตนเอง เป็นความสามารถของนักเรียนในการสำรวจความสนใจของตนเองผ่านกิจกรรมแนะแนว การค้นหาความถนัดของตนเองในรายวิชาบูรณาการสาระการเรียนรู้ และการพัฒนาศักยภาพของตนเองผ่านรายวิชาการศึกษาค้นคว้าอิสระ ตามลำดับ

2. รายวิชาเพิ่มเติมที่บูรณาการสาระการเรียนรู้ แต่ละรายวิชามีจำนวนหน่วยกิต 0.5 หน่วย เวลาเรียน 1 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ แบ่งเป็น 2 ชุดรายวิชา ดังนี้

2.1 ชุดรายวิชา SMT จำนวน 15 รายวิชา มีรายวิชาและขอบข่ายของเนื้อหา ดังตาราง 1

ตาราง 1: ชุดรายวิชา SMT ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

รหัส	รายวิชา	ขอบข่ายของเนื้อหา
ว21219	เทคโนโลยีสิ่งแวดล้อม	การประยุกต์ใช้ความรู้และหลักการทางวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ และกระบวนการทางเทคโนโลยี เพื่อพัฒนาวิธีการหรือสิ่งประดิษฐ์ที่ใช้แก้ปัญหาหรือยกระดับคุณภาพสิ่งแวดล้อมในระดับท้องถิ่น ระดับประเทศ และระดับโลก
ว21220	วิทยาศาสตร์เครื่องสำอาง	การประยุกต์ใช้ความรู้ด้านเคมีและหลักการทางคณิตศาสตร์ในการเรียนรู้ ส่วนประกอบและฝึกปฏิบัติการเกี่ยวกับกระบวนการผลิต ตลอดจนวิเคราะห์ประโยชน์และโทษของเครื่องสำอางที่มีต่อสุขภาพอนามัย
ว21221	หุ่นยนต์	การเรียนรู้และฝึกปฏิบัติการออกแบบและพัฒนาปัญญาประดิษฐ์หรือหุ่นยนต์ เพื่อใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน รวมถึงการพัฒนาทางสังคมและเศรษฐกิจ ในระดับประเทศและระดับโลก
ว21222	สื่อมัลติมีเดีย	การศึกษาสืบค้นและสร้างสรรค์เนื้อหาในรูปแบบดิจิทัลเพื่อใช้สื่อสารผ่านสื่อมัลติมีเดียด้วยวัตถุประสงค์ที่หลากหลาย รวมถึงการศึกษาและอภิปรายข้อดีและข้อจำกัดของการใช้สื่อมัลติมีเดีย
ค21209	การวางแผนการออมเพื่อการลงทุน	การประยุกต์ใช้ความรู้และหลักการทางคณิตศาสตร์ ร่วมกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการเรียนรู้เกี่ยวกับการวางแผนออมเงินหรือสินทรัพย์เพื่อการลงทุน การประกอบการและการนำเสนอแผนธุรกิจ
ว22211	เทคโนโลยีการจัดการพลังงาน	การประยุกต์ใช้ความรู้และหลักการทางวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ และกระบวนการทางเทคโนโลยี เพื่อจัดการพลังงานในชีวิตประจำวัน และการประกอบการให้มีประสิทธิภาพในระดับท้องถิ่น ระดับประเทศ และระดับโลก
ว22212	การออกแบบเบื้องต้น	การวิเคราะห์สถานการณ์ใด ๆ เพื่อระบุปัญหา สาเหตุ และผลกระทบอย่างรอบด้าน ฝึกปฏิบัติการศึกษาทบทวนวรรณกรรม เพื่อออกแบบวิธีการแก้ปัญหาหรือยกระดับคุณภาพชีวิตในรูปแบบจำลองทางความคิด

รหัส	รายวิชา	ขอบข่ายของเนื้อหา
ว22213	การออกแบบผลิตภัณฑ์เพื่อธุรกิจ	การฝึกปฏิบัติการวิเคราะห์ความต้องการของตลาดและปัจจัยเกื้อหนุนธุรกิจ เพื่อการออกแบบวางแผนพัฒนาผลิตภัณฑ์และแผนธุรกิจ การนำเสนอและการวิพากษ์ เพื่อปรับปรุงแก้ไขให้มีแนวโน้มประสบผลสำเร็จ
ว22214	แอนิเมชัน	การเรียนรู้และฝึกปฏิบัติการออกแบบและพัฒนาแอนิเมชันเพื่อใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน การสื่อสารและการประกอบการทางธุรกิจ การนำเสนอและการวิพากษ์เพื่อปรับปรุงแก้ไขหรือพัฒนาให้มีประสิทธิภาพ
ค22213	คณิตศาสตร์กับการประกันภัย	การประยุกต์ใช้ความรู้และหลักการทางคณิตศาสตร์ เพื่อการเรียนรู้แนวคิด หลักการและความสำคัญของการประกันภัยในรูปแบบต่าง ๆ ที่มีต่อความเสี่ยงในการดำเนินชีวิตและการประกอบธุรกิจ
ว23207	เทคโนโลยีคมนาคม	การประยุกต์ใช้ความรู้และหลักการทางวิทยาศาสตร์และกระบวนการทางเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ วิเคราะห์สภาพปัญหาและออกแบบวางแผน ใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีคมนาคมในรูปแบบต่าง ๆ
ว23208	เทคโนโลยีและนวัตกรรมการสุขภาพ	การประยุกต์ใช้ความรู้และหลักการทางวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ และกระบวนการทางเทคโนโลยี เพื่อวิเคราะห์ปัญหาสุขภาพ สาเหตุและผลกระทบ และออกแบบวางแผนการพัฒนานวัตกรรมสุขภาพ เพื่อส่งเสริมสุขภาพอย่างยั่งยืน
ว23209	แอปพลิเคชัน	การเรียนรู้และฝึกปฏิบัติการออกแบบและพัฒนาแอปพลิเคชันเพื่อใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน การสื่อสารและการประกอบการทางธุรกิจ การนำเสนอและการวิพากษ์เพื่อปรับปรุงแก้ไขหรือพัฒนาให้มีประสิทธิภาพ
ว23210	การสร้างคอนเทนต์บนสื่อดิจิทัล	การศึกษาสำรวจตรวจสอบสถานการณ์ในชีวิตประจำวัน เพื่อสร้างสรรค์เนื้อหา ผ่านกระบวนการวิเคราะห์วิจารณ์ ก่อนเผยแพร่ผ่านสื่อเทคโนโลยีดิจิทัลและสื่อสังคมออนไลน์ในรูปแบบที่เหมาะสม
ค23207	การวางแผนธุรกิจเบื้องต้น	การประยุกต์ใช้ความรู้และหลักการทางวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ ในการวิเคราะห์ความต้องการของตลาดในท้องถิ่น เพื่อการวางแผนธุรกิจเบื้องต้น การฝึกปฏิบัติการจริง การนำเสนอและการประเมินความสำเร็จของธุรกิจ

2.2 ชุดรายวิชา SLT จำนวน 9 รายวิชา มีรายวิชาและขอบข่ายของเนื้อหา ดังตาราง 2

ตาราง 2: ชุดรายวิชา SLT ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

รหัส	รายวิชา	ขอบข่ายของเนื้อหา
ส21208	มองสังคมผ่านแผ่นฟิล์ม	การประยุกต์ใช้ความรู้ทางสังคมศาสตร์ เพื่อการเรียนรู้และการวิเคราะห์ปรากฏการณ์ บริบทและผลกระทบทางสังคม เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมผ่านการดูภาพยนตร์ไทยและนานาชาติ
ท21213	การสื่อสารในสื่อดิจิทัล	การออกแบบวางแผนการสร้างสรรค์เนื้อหาในรูปแบบดิจิทัล การฝึกปฏิบัติการสื่อสารโดยมีวัตถุประสงค์ที่หลากหลายผ่านสื่อเทคโนโลยีดิจิทัลรูปแบบต่าง ๆ รวมทั้งสื่อสังคมออนไลน์อย่างมีวิจารณญาณ
อ21221	ภาษาอังกฤษเพื่อการท่องเที่ยว	การฝึกปฏิบัติการนำความรู้และทักษะภาษาอังกฤษเพื่อวางแผนการท่องเที่ยวในฐานะนักท่องเที่ยวและนำเสนอสาระของสถานที่ท่องเที่ยวในฐานะมัคคุเทศก์ วิชาฯ เพื่อปรับปรุงพัฒนาและยกระดับคุณภาพผลงานและสมรรถนะผู้เรียน
ส22208	กฎหมายในชีวิตประจำวัน	การใช้ความรู้และหลักการทางสังคมศาสตร์ในการวิเคราะห์ประเด็นความขัดแย้งที่เป็นคดีความ เพื่อการเรียนรู้และการฝึกปฏิบัติการใช้กฎหมายในการคลี่คลายและตัดสินคดีความ
ท22207	ภาษาเพื่อการสื่อสารและประชาสัมพันธ์	การฝึกปฏิบัติการนำความรู้และทักษะภาษาไทยเพื่อวางแผนการประชาสัมพันธ์สินค้า บริการ หรือผลิตภัณฑ์ที่นักเรียนสนใจ วิชาฯ เพื่อปรับปรุง พัฒนาและยกระดับคุณภาพผลงานและสมรรถนะผู้เรียน
อ22221	ภาษาอังกฤษจากสื่อโฆษณา	การฝึกปฏิบัติการใช้ความรู้และทักษะภาษาอังกฤษเพื่อการเรียนรู้ วิเคราะห์ ปรับปรุงแก้ไข พัฒนาและ/หรือยกระดับคุณภาพสื่อโฆษณา เพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการโฆษณาไปยังกลุ่มเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ
ส23205	พาณิชย์ดิจิทัล	การประยุกต์ใช้ความรู้ทางเศรษฐศาสตร์และกระบวนการทางเทคโนโลยี เพื่อการออกแบบวางแผนงานพาณิชย์ การค้าขายและแลกเปลี่ยนสินค้า ในรูปแบบดิจิทัล ฝึกปฏิบัติการและประเมินผลในเชิงพาณิชย์
ท23203	การสื่อสารเพื่ออาชีพในยุคดิจิทัล	การฝึกปฏิบัติการนำความรู้และทักษะภาษาไทยเพื่อวางแผนการประกอบอาชีพต่าง ๆ ในยุคดิจิทัลตามที่นักเรียนสนใจ วิชาฯ เพื่อปรับปรุง พัฒนาและยกระดับคุณภาพผลงานและสมรรถนะผู้เรียน
อ23211	ภาษาอังกฤษธุรกิจ	การฝึกปฏิบัติการนำความรู้และทักษะภาษาอังกฤษเพื่อวางแผนธุรกิจ วิชาฯ ผลงานเพื่อการปรับปรุง พัฒนา และยกระดับคุณภาพผลงานและสมรรถนะผู้เรียน

3. กระบวนการเรียนรู้ มีลักษณะเป็นการเรียนรู้เชิงสถานการณ์ (Situational Learning) ตามหลักการค้นพบตนเอง กระบวนการเรียนรู้จึงแบ่งเป็น 3 ขั้นตอนที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมแนะแนว รายวิชาบูรณาการสาระการเรียนรู้ SMT และ SLT และรายวิชาการศึกษาค้นคว้าอิสระตามลำดับต่อไปนี้

3.1 ขั้นสำรวจความสนใจ เป็นการวางแผนการเรียนรู้โดยใช้แอปพลิเคชันออกแบบเส้นทางชีวิตในกิจกรรมแนะแนว โดยการเลือกเรียนรายวิชาบูรณาการสาระการเรียนรู้ 1 วิชาต่อภาคเรียน จากชุดรายวิชา SMT หรือ SLT รวม 6 วิชา ตลอดระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ทั้งนี้ การวางแผนการเรียนรู้ทั้ง 6 วิชา ไม่จำเป็นต้องเป็นชุดรายวิชาเดียวกัน นักเรียนสามารถเลือกเรียนสลับไปมาได้ระหว่าง SMT กับ SLT เพื่อเปิดโอกาสให้ได้สำรวจความสนใจ เป็นการค้นหาความถนัดของนักเรียนผ่านการเรียนในรายวิชาบูรณาการสาระการเรียนรู้และการทำรายงานการศึกษาค้นคว้าอิสระเพื่อพัฒนาศักยภาพของตนเอง ภาคเรียนละ 1 เรื่อง เมื่อจบภาคเรียนจะมีการสรุปสะท้อนคิดร่วมกับครูแนะแนว เพื่อปรับปรุงแผนการเรียนรู้ในแอปพลิเคชันต่อไป

3.2 ขั้นค้นหาความถนัด เป็นการเรียนรู้ในรายวิชาบูรณาการสาระการเรียนรู้ มีกระบวนการเรียนรู้ 4 ขั้นตอน ดังนี้

3.2.1 ทบทวนความรู้และทักษะพื้นฐานจากครูประจำวิชา เพื่อให้นักเรียนบูรณาการความรู้และทักษะทางคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สังคมศาสตร์ ภาษาศาสตร์ และ/หรือ เทคโนโลยีไปใช้ในการเรียนรู้ ฝึกปฏิบัติการหรือแก้ปัญหาในสถานการณ์จริงตามขอบข่ายเนื้อหาของรายวิชา

3.2.2 เรียนรู้จากผู้มีประสบการณ์ตรง เพื่อให้นักเรียนเกิดแรงบันดาลใจในการเรียนรู้จากการสัมภาษณ์หรือสนทนากับผู้มีประสบการณ์ตรง เป็นโอกาสให้นักเรียนได้รับความรู้อย่างลึกซึ้ง นอกจากนี้ การฝึกปฏิบัติการเบื้องต้นในห้องเรียนยังกระตุ้นการเรียนรู้ของนักเรียนอย่างต่อเนื่อง

3.2.3 ศึกษาภาคสนามในบริบทจริง เพื่อให้นักเรียนได้สำรวจ ฝึกปฏิบัติการทำงานในสถานการณ์จริง การสนทนาร่วมกับผู้ปฏิบัติงานจริงจะช่วยให้นักเรียนมีประสบการณ์เพียงพอในการทบทวนความสนใจ ความถนัดและศักยภาพของตนเองตามขอบข่ายเนื้อหาของรายวิชา

ภาพ : การศึกษาภาคสนามของนักเรียน

3.2.4 สรุปสะท้อนคิด

เพื่อให้นักเรียนตั้งคำถามประเมินความสนใจ ความถนัด และศักยภาพของตนเองอีกครั้งหนึ่ง โดยใช้ชุดคำถามเกี่ยวกับความคาดหวังในการเรียน ผลที่เกิดขึ้นจริงกับตนเอง บทเรียนที่ตนเองได้รับและการนำบทเรียนไปประยุกต์ใช้ในอนาคต

3.3 ขั้นพัฒนาศักยภาพ

เป็นการเรียนรู้ในรายวิชาการศึกษาค้นคว้าอิสระ ซึ่งเป็นรายวิชาเพิ่มเติม ประเภทบังคับเรียนทุกภาคเรียน จำนวน 0.5 หน่วยกิต เวลาเรียน 1 ชั่วโมง ต่อสัปดาห์ มีกระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน ดังนี้

3.3.1 ตั้งคำถามนำการเรียนรู้

เพื่อให้นักเรียนตั้งคำถามในประเด็นที่ตนเองสนใจใฝ่รู้เกี่ยวกับรายวิชาบูรณาการสาระการเรียนรู้ที่เลือกเรียน นำเสนอและอภิปรายร่วมกันในห้องเรียน เพื่อให้ได้คำถามที่สามารถสำรวจตรวจสอบจนค้นพบคำตอบได้ด้วยตนเอง ภายในเวลา 1 ภาคเรียน

3.3.2 แสวงหาสารสนเทศ

เพื่อให้นักเรียนออกแบบวางแผนการค้นหาคำตอบ ด้วยวิธีการทางวิทยาศาสตร์ ซึ่งหมายถึงการได้มาของข้อมูลสารสนเทศที่ถูกต้องและเพียงพอที่จะนำไปสู่การตอบคำถามได้อย่างมีเหตุผลและพิสูจน์ตรวจสอบซ้ำได้

3.3.3 สรุปความรู้

เพื่อให้นักเรียนวิเคราะห์ข้อมูลสารสนเทศเพื่อสร้างข้อสรุปความรู้หรือคำตอบ และประเมินคำตอบอีกครั้งหนึ่งว่าตรงประเด็น มีเหตุผลและสมบูรณ์หรือไม่ ถ้าไม่จำเป็นต้องย้อนกลับไปพิจารณาและดำเนินงานในขั้นแสวงหาสารสนเทศอีกครั้งหนึ่ง

3.3.4 สื่อสารนำเสนอ

เพื่อให้นักเรียนสร้างผังมโนทัศน์หรืออินโฟกราฟิก (Infographics) ที่ใช้ในการนำเสนอความรู้หรือคำตอบจากการศึกษาค้นคว้า นำเสนอด้วยวาจา และอภิปรายร่วมกันในห้องเรียน เพื่อตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของความรู้และการได้มาของความรู้

ภาพ : การนำเสนอและอภิปรายร่วมกันในห้องเรียน

3.3.5 สะท้อนความคิด เพื่อให้นักเรียนตั้งคำถามประเมินตนเองใน 4 ประเด็น คือ ความรู้ที่ได้รับ การได้มาของความรู้ ผลการเรียนรู้หรือบทเรียนที่ตนเองได้รับ และกระบวนการเรียนรู้ของตนเอง เพื่อทบทวนความสนใจ ความถนัดและศักยภาพของตนเองอีกครั้งหนึ่ง

4. การประเมินการเรียนรู้ มีลักษณะเป็นการประเมินตามสภาพจริง แบ่งเป็น 2 ระยะ ดังนี้

4.1 การประเมินระหว่างเรียนรู้ เป็นการประเมินอย่างไม่เป็นทางการระหว่างการเรียนรู้ในกิจกรรมแนะแนว รายวิชาบูรณาการสาระการเรียนรู้ และรายวิชาการศึกษาค้นคว้าอิสระ ตามลำดับ เพื่อส่งเสริมพัฒนาการสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน 5 ด้าน และการค้นพบตนเอง ของนักเรียนโดยใช้วิธีการตรวจสอบหลักฐานการเรียนรู้ของนักเรียนที่เกิดขึ้นระหว่างการเรียน การสอน การสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการ การสนทนากลุ่ม เป็นต้น

4.2 การประเมินหลังการเรียนรู้ เป็นการประเมินอย่างเป็นทางการหลังการเรียนรู้ เมื่อจบปีการศึกษาต่อเนื่อง 3 ปี (ม.1 - ม.3) เป็นการวัดระดับสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน 5 ด้าน และการค้นพบตนเอง โดยใช้แบบประเมินที่ไม่ได้มีจุดมุ่งหมายในการวัดเพื่อตัดสินผลการเรียน แต่เป็นการวัดเพื่อนำข้อมูลมาสะท้อนคุณภาพของการนำไปใช้จัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริม การค้นพบตนเองของนักเรียนทุกระดับ

บทเรียนที่ได้รับจากการพัฒนาโปรแกรมส่งเสริมการค้นพบตนเอง

แม้ว่าโปรแกรมส่งเสริมการค้นพบตนเองจะได้รับการพัฒนาขึ้นและนำไปใช้จัดการเรียนรู้ เพียงระยะเวลา 2 ปี ระหว่างปีการศึกษา 2566 – 2567 แต่เป็นการนำโปรแกรมไปใช้จัดการเรียนรู้ กับนักเรียนทุกชั้นเรียน ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นพร้อมกันในปีการศึกษา 2566 มีลักษณะ เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการที่ไม่ได้มีการควบคุมตัวแปรใด ข้อมูลหลักฐานการเรียนการสอนต่าง ๆ จึงถูกนำมาวิเคราะห์และสะท้อนคิดผ่านการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน (Lesson Study) และการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน (Classroom Action Research) ของครูที่เกี่ยวข้องทุกคน อย่างต่อเนื่องจนเกิดเป็นบทเรียน (Lesson Learned) ดังตาราง 3

ตาราง 3: จุดเด่นและจุดที่ควรพัฒนาในการนำโปรแกรมไปใช้จัดการเรียนรู้

ระบบการสอน	จุดเด่น	จุดที่ควรพัฒนา
1. บริบท		
1.1 สถานการณ์จริง	สาระสำคัญและแหล่งเรียนรู้ของรายวิชาบูรณาการสาระการเรียนรู้สอดคล้องกับความสนใจของนักเรียน	ควรกำหนดสาระสำคัญและแหล่งเรียนรู้ของรายวิชาบูรณาการสาระการเรียนรู้ในกลุ่ม SMT และ SLT ให้มีสัดส่วนเท่ากัน
1.2 บรรยากาศการเรียนรู้	ผู้เชี่ยวชาญสามารถจัดกิจกรรมที่หลากหลายและสร้างแรงบันดาลใจในการเรียนรู้และค้นหาตนเองของนักเรียน	ควรเพิ่มเวลาเรียนกับผู้เชี่ยวชาญโดยเฉพาะช่วงสะท้อนความคิดเพื่อสร้างแรงบันดาลใจในการเรียนรู้และค้นหาตนเอง
2. ปัจจัยนำเข้า		
2.1 นักเรียน	นักเรียนสามารถเลือกรายวิชาบูรณาการสาระการเรียนรู้ที่มีสาระสำคัญสอดคล้องกับความสนใจของตนเอง	ควรจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้นักเรียนมุ่งมั่นอดทน ใฝ่รู้และมีสมาธิจดจ่อในเรื่องใดเรื่องหนึ่งอย่างต่อเนื่อง
2.2 ครู	ครูกระตือรือร้นในการศึกษาค้นคว้าและพัฒนาความรู้ทักษะเพิ่มเติมอยู่เสมอ	ควรสนับสนุนให้ครูแต่ละคนได้พัฒนาความรู้และทักษะเฉพาะทางตามความสนใจ
2.3 ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง	ผู้เชี่ยวชาญส่วนใหญ่เป็นนักเรียนเก่าและผู้ปกครอง จึงเป็นโอกาสสร้างเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการกับโรงเรียน	ควรส่งเสริมให้ครูและผู้เชี่ยวชาญวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกัน เพื่อเป็นการถ่ายทอดความรู้ทักษะเฉพาะทาง
2.4 สื่อและแหล่งเรียนรู้	แอปพลิเคชันออกแบบเส้นทางชีวิตถือเป็นนวัตกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการศึกษาต่อและการประกอบอาชีพในอนาคต	ควรจัดหมวดหมู่สื่อจากรายวิชาต่าง ๆ และพัฒนาเป็นแหล่งเรียนรู้เฉพาะทางเพื่อเป็นพื้นที่เรียนรู้และพัฒนาตนเองของนักเรียน
3. กระบวนการ		
3.1 สำรวจความสนใจ	การประชาสัมพันธ์ชุดรายวิชาบูรณาการสาระการเรียนรู้ส่งเสริมการวางแผนการเรียน 6 รายวิชาตลอดระดับมัธยมศึกษาตอนต้นได้ดี	ควรกำหนดชุดคำถามสำหรับครูแนะแนวใช้ประเมินเส้นทางการเรียนรู้ของนักเรียนได้อย่างต่อเนื่อง
3.2 ค้นหาความถนัด	การเรียนรู้กับผู้เชี่ยวชาญและศึกษาภาคสนามส่งเสริมความรู้เฉพาะทางและสร้างแรงบันดาลใจในการศึกษาค้นคว้าอิสระ	ควรพัฒนาแหล่งเรียนรู้เฉพาะทางในโรงเรียน เพื่อเพิ่มโอกาสในการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักเรียน
3.3 พัฒนาศักยภาพ	กระบวนการแสวงหาคำตอบด้วยตนเอง เป็นโอกาสให้นักเรียนได้พิสูจน์ความสนใจ ความถนัดและศักยภาพของตนเอง	ควรส่งเสริมการประเมินระหว่างการเรียนรู้ในทุกรายวิชา เพื่อส่งเสริมความมุ่งมั่นและใฝ่เรียนรู้ต่อเนื่องให้กับนักเรียน

ระบบการสอน	จุดเด่น	จุดที่ควรพัฒนา
4. การประเมินผลผลิต 4.1 สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน 5 ด้าน	● การประเมินแบบไม่เป็นทางการระหว่างการเรียนรู้ เช่น การใช้คำถาม การสนทนาระหว่างการนำเสนอผลงาน ฯลฯ ส่งเสริมพัฒนาการสมรรถนะสำคัญได้ดี	● ควรกำหนดชุดคำถามเพื่อการประเมินสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน ทั้ง 5 ด้านระหว่างการเรียนรู้ในรายวิชาบูรณาการสาระการเรียนรู้และการศึกษาค้นคว้าอิสระ
4.2 การค้นพบตนเอง	● การสะท้อนคิดหลังการเรียนรู้ส่งเสริมให้นักเรียนทบทวนและประเมินความสนใจ ความถนัด และศักยภาพของตนเอง	● ควรกำหนดชุดคำถามเพื่อการสะท้อนคิดให้สอดคล้องกับสาระสำคัญและธรรมชาติของวิชาต่าง ๆ และควรนำไปใช้กับทุกวิชา

นอกจากบทเรียนที่โรงเรียนได้รับในตาราง 3 แล้ว ผลการประเมินสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน 5 ด้าน และการค้นพบตนเองของนักเรียนทุกระดับ ยังพบว่า จำนวนนักเรียนที่มีสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน 5 ด้าน และค่าเฉลี่ยการค้นพบตนเองของนักเรียนเพิ่มขึ้นตามระดับชั้น ซึ่งเป็นไปในทิศทางเดียวกัน สะท้อนให้เห็นว่าการพัฒนาสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน 5 ด้าน น่าจะมีความสัมพันธ์กับการค้นพบตนเองของนักเรียน ซึ่งจะต้องมีการศึกษาวิจัยต่อไป

ข้อเสนอสำหรับการนำโปรแกรมส่งเสริมการค้นพบตนเองไปปรับใช้

ชุดรายวิชาบูรณาการสาระการเรียนรู้ถือเป็นหัวใจของโปรแกรมส่งเสริมการค้นพบตนเอง เห็นได้ว่า รายวิชาต่าง ๆ ที่โรงเรียนราชินีบนกำหนดขึ้น ทั้ง 24 รายวิชาเกิดขึ้นจากบริบทความต้องการจำเป็นของโรงเรียนราชินีบน ซึ่งตั้งอยู่ในชุมชนเมืองหลวง กรุงเทพมหานคร ดังนั้น ผู้สนใจที่จะนำโปรแกรมนี้ไปปรับใช้ในบริบทอื่น จึงจำเป็นต้องมีการศึกษาทำความเข้าใจบริบทความต้องการจำเป็นของโรงเรียนอย่างถ่องแท้ เพื่อให้รายวิชาต่าง ๆ ทั้งในกลุ่ม SMT และ SLT นั้น ตอบโจทย์ความสนใจของนักเรียนอย่างแท้จริง นอกจากนี้ การเลือกเรียนรายวิชาบูรณาการการเรียนรู้กลุ่ม SMT ผสมผสานกับกลุ่ม SLT ยังส่งเสริมประสบการณ์เรียนรู้ที่หลากหลายและเพิ่มโอกาสในการสำรวจความสนใจของตนเอง เพราะแม้ว่าสมองแต่ละซีกจะทำหน้าที่ตามความถนัดแตกต่างกัน แต่มนุษย์ก็ควรฝึกใช้สมองทั้งสองซีกให้ทำงานร่วมกันอย่างสมดุล (Sperry, 1961) อีกทั้งการเรียนรู้กับผู้เชี่ยวชาญและการศึกษาภาคสนามนั้น ไม่เพียงแต่จะส่งเสริมความรู้ความเข้าใจที่ลึกซึ้งเพื่อค้นหาความถนัดของนักเรียนแล้ว ยังเป็นการสร้างแรงบันดาลใจและแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการพัฒนาศักยภาพของตนเองผ่านการศึกษาค้นคว้าอิสระ (Serin, 2017) อย่างไรก็ตาม การเรียนรู้แบบนำตนเองในรายวิชาการศึกษาค้นคว้าอิสระยังเป็นกระบวนการเรียนรู้

ที่นักเรียนส่วนใหญ่ไม่คุ้นเคย ดังผลการประเมินสมรรถนะการคิดและการแก้ปัญหา รวมถึงค่าเฉลี่ยการพัฒนาศักยภาพของนักเรียนที่อยู่ในระดับต่ำสุด กล่าวได้ว่า แม้นักเรียนจะค้นพบความสนใจและความถนัดของตนเองแล้ว แต่ถ้ายังขาดสมรรถนะด้านสติปัญญา ก็จะสามารถนำการเรียนรู้ด้วยตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ (Patterson, Crooks, and Child, 2002) จากข้อสังเกตข้างต้น ครูแนะแนว ครูประจำชั้น ครูประจำวิชา รวมถึงผู้ปกครองจึงควรแนะนำนักเรียนให้เลือกเรียนรายวิชาเหล่านี้อย่างหลากหลายไม่จำกัดเฉพาะในกลุ่ม SMT หรือ SLT กลุ่มใดกลุ่มหนึ่งตลอดระยะเวลา 3 ปีการศึกษา และควรจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการสร้างความรู้ด้วยตนเอง เช่น การเรียนรู้ผ่านการศึกษาค้นคว้าอิสระ โครงการ โครงงาน การใช้ปัญหาเป็นหลัก การพัฒนานวัตกรรม หรือการวิจัย ฯลฯ อย่างต่อเนื่อง เพื่อพัฒนาสมรรถนะทางสติปัญญาของนักเรียนควบคู่ไปกับการค้นพบตนเอง

อ้างอิง

- กรมการจัดหางาน. (2557). **การเตรียมความพร้อมเพื่อการศึกษาต่อของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 และปีที่ 6**. กรุงเทพฯ : กองวิจัยตลาดแรงงาน กรมการจัดหางาน กระทรวงแรงงาน.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2565). **แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน (พ.ศ.2566-2570)**. <http://www.bopp.go.th/wp-content/uploads/2023/03/>
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2562). **แนวทางการพัฒนาสมรรถนะผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน**. (1). นนทบุรี. : บริษัท 21 เซ็นจูรี จำกัด.
- Patterson, C., Crooks, D., & Lunyk - Child, O. (2002). A New Perspective on Competencies for Self-Directed Learning. **Journal of Nursing Education**, 41(1), 25-31.
- Serin, H. (2017). The Role of Passion in Learning and Teaching. **International Journal of Social Sciences & Educational Studies**, 4(1), 60-64.
- Gardner, H. (1983). **Frames of Mind: A Theory of Multiple Intelligences**. New York: Basic Books.
- Sperry, Roger W. (1961). Cerebral Organization and Behavior. **Science** 133, 1749–57. <http://people.uncw.edu/puente/sperry/sperrypapers/60s/85-1961.pdf>

การประกวดหนังสือดีเด่น ประจำปี พ.ศ. 2568

กลุ่มพัฒนาและส่งเสริมวิทยบริการ
สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ตามประกาศสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เรื่อง นโยบายและจุดเน้นของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 - 2569 ข้อ 4 ส่งเสริมการอ่าน เพื่อเป็นวิถีในการค้นหาความรู้และต่อยอดองค์ความรู้ที่สูงขึ้น ข้อ 4.1 ส่งเสริมการอ่านเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ดำเนินการตามนโยบายและจุดเน้นดังกล่าว จึงจัดการประกวดหนังสือดีเด่นขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมการผลิตหนังสือภาษาไทย ซึ่งประพันธ์และจัดทำภาพประกอบโดยคนไทย พิมพ์โฆษณาในประเทศไทย ให้มีคุณภาพดี มีสารประโยชน์ และมีปริมาณเพียงพอแก่ความต้องการของประชาชน เพื่อให้เป็นสื่อส่งเสริมการอ่านให้กับคนไทย และสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ที่ยั่งยืน

การประกวดหนังสือดีเด่น ประจำปี พ.ศ. 2568 เป็นการประกวดหนังสือที่พิมพ์โฆษณาเป็นเล่มบริบูรณ์ครั้งแรกใน พ.ศ. 2567 สำหรับปีนี้มีผู้ประพันธ์ ผู้จัดพิมพ์และหน่วยงานต่าง ๆ ร่วมส่งหนังสือเข้าประกวด รวมจำนวนทั้งสิ้น 322 เรื่อง ดังนี้

หนังสือสารคดี ด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และสิ่งแวดล้อม	12 เรื่อง
หนังสือสารคดี ด้านศิลปวัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ และชีวประวัติ	37 เรื่อง
หนังสือสารคดี ด้านการท่องเที่ยว อาหาร ฯลฯ	11 เรื่อง
หนังสือนวนิยาย	37 เรื่อง
หนังสือกวีนิพนธ์	14 เรื่อง
หนังสือรวมเรื่องสั้น	13 เรื่อง
หนังสือสำหรับเด็กเล็ก อายุ 3 - 5 ปี	93 เรื่อง
หนังสือสำหรับเด็ก อายุ 6 - 11 ปี ประเภทบันเทิงคดี	9 เรื่อง
หนังสือสำหรับเด็ก อายุ 6 - 11 ปี ประเภทสารคดี	6 เรื่อง
หนังสือสำหรับเด็กวัยรุ่น อายุ 12 - 18 ปี ประเภทบันเทิงคดี	10 เรื่อง
หนังสือสำหรับเด็กวัยรุ่น อายุ 12 - 18 ปี ประเภทสารคดี	9 เรื่อง
หนังสือสำหรับเด็กวัยรุ่น อายุ 12 - 18 ปี ประเภทบทร้อยกรอง	8 เรื่อง
หนังสือการ์ตูน และ หนังสือนิยายภาพสำหรับเด็ก อายุ 6 - 11 ปี	1 เรื่อง
หนังสือการ์ตูน และ หนังสือนิยายภาพทั่วไป อายุ 12 ปีขึ้นไป	3 เรื่อง
หนังสือการ์ตูนปกิณกะเชิงสร้างสรรค์	1 เรื่อง
หนังสือสวยงาม ประเภทสวยงามทั่วไป	6 เรื่อง
หนังสือสวยงาม ประเภทสวยงามสำหรับเด็ก	52 เรื่อง

ผลการประกวดหนังสือดีเด่น ประจำปี พ.ศ. 2568

ผลการพิจารณาคัดสินหนังสือให้ได้รับรางวัลหนังสือดีเด่น ประจำปี พ.ศ. 2568 มีหนังสือที่ได้รับรางวัล รวม 49 เรื่อง เป็นรางวัลดีเด่น 12 เรื่อง และรางวัลชมเชย 37 เรื่อง ดังรายชื่อต่อไปนี้

รางวัลดีเด่น

หนังสือที่ได้รับรางวัลดีเด่น 12 เรื่อง ดังนี้

หนังสือสารคดี ด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และสิ่งแวดล้อม เรื่อง เทพฟ้า อัศจรรย์

เทพฟ้า อัศจรรย์ เป็นหนังสือที่เขียนจากความมานะพยายามในการศึกษาความรู้เรื่องเครื่องมือ อุปกรณ์เฉพาะทางเพื่อการดูดาว การใช้งานแผนที่ดวงดาว และวิธีการวาดภาพวัตถุบนฟากฟ้า รวมทั้งการเรียนรู้ด้วยประสบการณ์จากการสังเกต ฝ้าดู วาดภาพ และจดบันทึกรายละเอียดที่เกี่ยวข้อง มานานกว่า 20 ปี หนังสือ “เทพฟ้า อัศจรรย์” จึงมีเอกลักษณ์ที่เกิดจากวิธีการที่แตกต่างในการบันทึกภาพวัตถุบนท้องฟ้า จากความนิยมของนักดูดาวทั่วไปที่ใช้กล้องถ่ายรูปให้ได้ภาพอย่างรวดเร็วและเป็นจริง เป็นการมองท้องฟ้าด้วยตาเปล่าผ่านกล้องโทรทรรศน์ฝ้าสังเกตด้วยดวงตาและสมาธิ และบันทึกรายละเอียดด้วยการวาดภาพบนกระดาษที่ต้องอาศัยเวลาที่ยาวนาน หาสถานที่ที่ท้องฟ้ามืดพอที่จะเห็นรายละเอียดของวัตถุบนท้องฟ้าได้

การถ่ายทอดเนื้อหาของหนังสือ “เทพฟ้า อัศจรรย์” เป็นลำดับเริ่มจากการสร้างความรู้ ความเข้าใจพื้นฐาน เสนอผลการสำรวจเทพฟ้าที่ครอบคลุมท้องฟ้าตลอดทั้งปี ประกอบประวัติของการค้นพบดวงดาวหรือกลุ่มดาว ชื่อดวงดาว เรื่องเล่าในประวัติศาสตร์ที่มีบันทึกไว้พร้อมภาพประกอบที่สวยงาม

ปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นบนฟากฟ้า ทั้งที่เป็นปกติและเหตุการณ์พิเศษที่เกี่ยวข้องกับท้องฟ้า ดวงดาว และวัตถุบนท้องฟ้าเป็นที่สนใจกับบุคคลทุกเพศทุกวัย หนังสือ “เทพฟ้า อัศจรรย์” เป็นอีกหนึ่งสื่อที่ช่วยให้ท้องฟ้าและดวงดาวเข้าใจใกล้ตัวมากขึ้น ซึ่งหนังสือมีใช้เหมาะสมสำหรับนักดูดาวหรือนักดาราศาสตร์เท่านั้น แต่ยังเหมาะสำหรับบุคคลทั่วไปที่มีความสนใจเปิดโอกาสการเรียนรู้และเรียนรู้ สร้างแรงบันดาลใจในการเรียนรู้เทพฟ้าที่กว้างไกล ตามความสนใจของแต่ละบุคคล

หนังสือ เรื่อง **เทพฟ้า อัศจรรย์** ของ ชล วิชัยดิษฐ จัดพิมพ์โดย บริษัทวิริยะธุรกิจ จำกัด (สำนักพิมพ์สารคดี) จึงได้รับรางวัลดีเด่นกลุ่มหนังสือสารคดี ด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และสิ่งแวดล้อม ในการประกวดหนังสือดีเด่น ประจำปี พ.ศ. 2568

หนังสือสารคดี

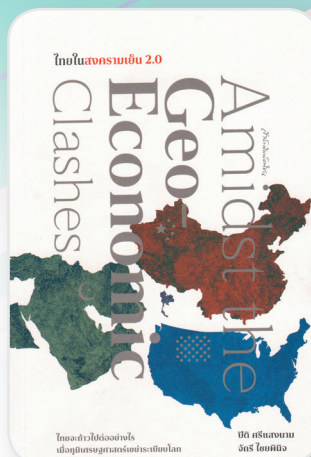
ด้านศิลปวัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ และชีวประวัติ เรื่อง ศิลปะอิสลาม รูปแบบและหลักสุนทรียะ

อิสลาม มิใช่เพียงศาสนา แต่เป็นแนวทางแห่งศรัทธาของชาวมุสลิมทุกขณะจิต ในขณะที่ “ศิลปะ” ก็มีใช้สิ่งที่เข้าถึงได้ด้วยหูด้วยตา หากเป็นสิ่งที่ต้องรับรู้ด้วยหัวใจ เปลี่ยนสิ่งที่ได้ยินได้เห็นภายนอกไปสู่ความรู้สึกซาบซึ้งที่อยู่ภายใน ดังนั้น เมื่อกล่าวถึง “ศิลปะอิสลาม” ก็ย่อมสะท้อนให้เห็นผลงานรังสรรค์อันวิจิตรและมีรูปแบบเฉพาะตัวของโลกอิสลาม ที่เกิดจากการหลอมรวมระหว่างพลังแห่งศรัทธากับสุนทรียะภายในจิตใจตามวิถีแห่งชาวมุสลิม ความงดงามอันลึกซึ้งนี้วิวัฒนาการไปพร้อมกับพลังแห่งศรัทธา วัฒนธรรมท้องถิ่น และความเป็นไปทางประวัติศาสตร์ของโลกมุสลิม ทั้งหมดนี้ได้ปรากฏอยู่ในหนังสือ **ศิลปะอิสลาม รูปแบบและหลักสุนทรียะ** เล่มนี้แล้ว

ความโดดเด่นของหนังสือเล่มนี้คือ ลักษณะของการเรียบเรียง และการนำเสนอข้อมูลที่ซับซ้อนให้เป็นระบบ ที่เรียกได้ว่า “เรียบง่ายแต่ลุ่มลึก” และถึงพร้อมด้วยคำอธิบายที่ชัดเจน และภาพประกอบอันงดงาม ช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจรากฐานและแก่นแท้ของศิลปะอิสลาม ตั้งแต่ฐานคิดของการสร้างสรรค์ ตลอดจนความงดงามในหลักการ มุมมอง และหลักปฏิบัติของศาสนาเฉพาะตัวอันนำมาซึ่งสุนทรียะจรจโรจใจ ผ่านรูปแบบทางศิลปะอันหลากหลายที่เกิดจากการผสมผสานระหว่างหลักการศาสนากับความเป็นท้องถิ่น ดังปรากฏให้เห็นได้จากรูปแบบทางสถาปัตยกรรมอันโดดเด่น เช่น มัสยิด พระราชวัง มัดเราะซะฮ์ (หรือ สถานศึกษาวิชาศาสนาและศาสตร์ต่าง ๆ) สุสาน ไปสู่งานประณีตศิลป์ด้วยการตกแต่งพระคัมภีร์อัลกุรอาน จิตรกรรมกระเบื้อง เครื่องถ้วย เครื่องแก้ว งานโลหะ งานไม้ ผ้า สิ่งทอ รวมไปถึงอิทธิพลของศิลปะอิสลามที่ขยายไปสู่ ยุโรป จีน ญี่ปุ่น เกาหลี และแม้แต่ในไทย เหล่านี้ย่อมแสดงให้เห็นความสำคัญของศิลปะแขนงนี้ในระดับโลก

คุณค่าของหนังสือเล่มนี้คือ ความเป็นทรัพยากรทางปัญญาด้านศิลปะและวัฒนธรรมที่นำเสนอข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับรากฐานของศิลปะอิสลามและความสำคัญในบริบททางวัฒนธรรมในภูมิภาคต่าง ๆ ของโลก

หนังสือ เรื่อง **ศิลปะอิสลาม รูปแบบและหลักสุนทรียะ** ของ ดร.วสนัน สานะเสน จัดพิมพ์โดย หสม. สำนักพิมพ์มิวเซียมเพรส จึงได้รับรางวัลดีเด่นกลุ่มหนังสือสารคดี ด้านศิลปวัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ และชีวประวัติ ในการประกวดหนังสือดีเด่น ประจำปี พ.ศ. 2568

หนังสือสารคดี

ด้านการท่องเที่ยว อาหาร ฯลฯ

เรื่อง Amidst the Geo-Economic Clashes ไทยในสงครามเย็น 2.0

นับแต่มีสงครามมนุษย์ก่อกำเนิดขึ้นบนโลกนี้ หนึ่งในมหันตภัยที่คุกคามการดำรงอยู่ของมนุษยชาติ คือ ภัยจากสงคราม แม้สงครามเย็นซึ่งเคยสร้างความหวาดผวาล้นหลามและสั่นคลอนความมั่นคงของพลเมืองโลกจะจบสิ้นลงแล้ว แต่หนังสือเรื่อง **Amidst the Geo-Economic Clashes ไทยในสงครามเย็น 2.0** ของ ปิติ ศรีแสงนาม และ จักรี ไชยพิณิจ กำลังบอกผู้อ่านว่า แท้จริงการสู้รบไม่เคยสิ้นสุดลง หากแต่พลิกโฉมจากการใช้อาวุธและกำลังทหารไปสู่การใช้ “เครื่องมือทางเศรษฐกิจ” ซึ่งดูเผิน ๆ ราวกับจะไร้พิษสง ทว่ากลับมีพลังทำลายล้างที่รุนแรงและแยบยลกว่าและยกระดับไปเป็นสิ่งที่ผู้ประพันธ์นิยามว่าเป็น “สงครามเย็น 2.0”

หัวใจของหนังสือเล่มนี้ คือการทำความเข้าใจจักรกลรอบวิเคราะห์สถานการณ์โลกที่เรียกว่า “ภูมิเศรษฐศาสตร์” (Geo-Economics) ซึ่งแม้จะเป็นองค์ความรู้ที่เกิดขึ้นในวงวิชาการมาอย่างยาวนาน ในฐานะเป็นเครื่องมือหลักที่ใช้ในการดำเนินนโยบายระหว่างประเทศ แต่แนวคิดนี้กลับยิ่งทวีความสำคัญในโลกปัจจุบันในการทำความเข้าใจพลวัตความสัมพันธ์ในการเผชิญหน้ากันของแต่ละรัฐบนเวทีโลก เพราะถึงแม้การแข่งขันเพื่อแย่งชิงความเป็นใหญ่ และบรรลุเป้าหมายทางด้านเศรษฐกิจ การเมือง และผลประโยชน์ของชาติ ยังคงเป็นแรงขับเคลื่อนแบบเดิม แต่สมรภูมิสู้รบได้ทวีความซับซ้อนข้ามพื้นที่ทางภูมิประเทศและภูมิศาสตร์ไปครอบคลุมเขตแดนเหนือกายภาพในห้วงอวกาศ ใต้ท้องสมุทร ผืนน้ำแข็งขั้วโลก และโลกไซเบอร์เสมือนจริง จำเป็นอย่างยิ่งที่บุคคลทุกระดับไม่จำเพาะแต่ผู้ที่ทำหน้าที่กำหนดนโยบายระดับสูงต้องติดตามหาทางปัญญาเพื่อให้รู้เท่าทันสถานการณ์ทางเศรษฐกิจการเมืองที่กำลังดำเนินไปอย่างเข้มข้น

ข้อมูลในหนังสือเล่มนี้ได้รับการนำเสนออย่างเป็นระบบ นับตั้งแต่จุดเริ่มต้นและพัฒนาการของแนวคิดภูมิเศรษฐศาสตร์ การประยุกต์ใช้มุมมองนี้เพื่อทำความเข้าใจความแตกต่างของสงครามเย็นทั้ง 2 ระลอก จุดยืนของไทยในเวทีโลก และปิดท้ายอย่างสมบูรณ์ด้วยบทสรุปและข้อเสนอแนะเชิงนโยบายเพื่อเตรียมพร้อมให้ไทยสามารถกำหนดแผนยุทธศาสตร์เพื่อตั้งรับและดำรงอยู่ได้ในภูมิเศรษฐศาสตร์โลกอย่างเหมาะสม

หนังสือ เรื่อง **Amidst the Geo-Economic Clashes ไทยในสงครามเย็น 2.0** ของ ปิติ ศรีแสงนาม และ จักรี ไชยพิณิจ จัดพิมพ์โดย บริษัทมติชน จำกัด (มหาชน) จึงได้รับรางวัลดีเด่นกลุ่มหนังสือสารคดี ด้านการท่องเที่ยว อาหาร ฯลฯ ในการประกวดหนังสือดีเด่นประจำปี พ.ศ. 2568

หนังสือนวนิยาย

เรื่อง สุตเส้นเมฆขาวยาวเงิน

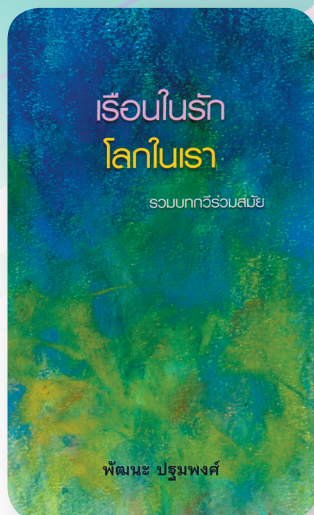
สุตเส้นเมฆขาวยาวเงิน เป็นนวนิยายวิทยาศาสตร์ แนวตีพิมพ์ นำเสนอเรื่องราวโลกอนาคตหลังวันโลกวินาจ แผ่นดินในโลกเหลือเพียง “ภารตสถาน” ในคาบสมุทรอินเดีย ซึ่งแม่เจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีแต่ระบบวรรณะยังคงดำรงอยู่อย่างเข้มข้น ตัวละครเอกเป็นเด็กหนุ่ม “มหาจันฑาล” ชาววรรณะที่ไม่เพียงต้องถูกจำกัดสิทธิเสรีภาพ และไม่ได้รับสวัสดิการแห่งรัฐ หากยังถูกควักดวงตาทั้งสองเพื่อไม่ให้มีโอกาสเห็นโลกแห่งความเป็นจริง

แม้จะบากบั่นต่อสู้จนจบการศึกษาสูง แต่ยังคงถูกรังเกียจและถูกกีดกันในการประกอบอาชีพ เพราะสังคมยึดมั่นในชาติกำเนิดมากกว่าคุณภาพของบุคคล

เมื่อมารดาของตัวละครเอกซึ่งป่วยด้วยโรคร้ายหายไประยะหนึ่ง เขากับปัญญาประดิษฐ์คู่ใจจึงออกตามหา แม่ต้องเผชิญอุปสรรคนานา แต่ด้วยความรักความผูกพันต่อมารดา เขาก็ฟันฝ่าไปได้และพบความจริงว่า โลกที่มารดาพร่ำบอกเสมอว่าดงามนั้น แท้จริงแล้วเป็นโลกที่เสื่อมทราม น่ารังเกียจ และมีดমনอนธการ “เส้นเมฆขาวยาวเงิน” ซึ่งเป็นอุดมการณ์ ความหวัง และความปรารถนา จึงมาถึงจุดสิ้นสุดและเป็นการต่อสู้ครั้งสุดท้ายกับผู้ที่มีอำนาจสูงสุดในโลกวินาจครั้งที่สอง วีรบุรุษคนใหม่ คือ มหาจันฑาลผู้พลีเลือดที่สามารถช่วยสรรพชีวิตในโลกได้ และผู้ปกครองประกาศว่าจะล้มเลิกอภิมหาจักรวรรดิเพื่อระลึกถึงเขา

ด้านกลวิธีการนำเสนอและวรรณศิลป์ นวนิยายเรื่องนี้มีวิธีการเล่าเรื่องที่โดดเด่นชวนติดตาม ด้วยการผสมผสานเรื่องราวในดินแดนสมมุติเข้ากับจินตนาการถึงโลกอนาคตและแนวคิดเรื่องจักรวาลวิทยา และคติความเชื่อของพราหมณ์ – ฮินดู ได้อย่างลงตัว สำนวนภาษาสร้างสรรค์โดยใช้ทั้งศัพท์เฉพาะทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีผสานกับศัพท์บาลีสันสกฤตเพื่อสร้างบรรยากาศของเรื่อง เนื้อเรื่องแบ่งเป็น 16 บท หรือ “สารัตถะ” แต่ละสารัตถะจะใช้กลอนสุภาพหนึ่งวรรค ร้อยเรียงสัมผัสชวนให้เกิดการตีความและเชื่อมโยงเข้ากับเนื้อเรื่อง บางตอนใช้กลวิธีปายสีด้าทึบปกปิดข้อความทำนอง “เซ็นเซอร์” ข้อมูลเพื่อสื่อความหมายหลายนัย ทั้งทำให้ผู้อ่านเกิดความสนใจใคร่รู้ ด้านการดำเนินเรื่อง มีโครงเรื่องซ้อนสองชั้น โดยเปิดเรื่องและปิดเรื่องด้วยฉากห้องเรียนวิชาประวัติศาสตร์เพื่อนำไปสู่การลงจบที่ชวนให้ตั้งคำถามว่า “เส้นเมฆขาวยาวเงิน” ยังคงดำรงอยู่หรือไม่ ซึ่งชวนให้ผู้อ่านได้นำไปใคร่ครวญต่อไป

ด้วยคุณลักษณะที่โดดเด่นทั้งด้านเนื้อหา กลวิธีการนำเสนอและกลวิธีทางวรรณศิลป์ หนังสือ เรื่อง **สุตเส้นเมฆขาวยาวเงิน** ของ กิตติศักดิ์ คงคา จัดพิมพ์โดย บริษัท 13357 จำกัด จึงได้รับรางวัลดีเด่นกลุ่มหนังสือนวนิยาย ในการประกวดหนังสือดีเด่น ประจำปี พ.ศ. 2568

หนังสือวินิพนธ์ เรื่อง เรือนในรัก โลกในเรา

เรือนในรัก โลกในเรา หนังสือรวมบทกวี ของ พัฒนะ ปฐมพงศ์ จำนวน 60 บท แบ่งเป็น 3 ภาค คือ ภาคที่หนึ่ง สายใยรักถักทอ “พ่อกับลูก” 18 บท ภาคที่สอง ผูกพันในวิถีแห่งชีวิต 20 บท และภาคที่สาม พินิจโลกทรรศน์สังขธรรม 22 บท

ในภาคที่หนึ่ง ผู้ประพันธ์กล่าวถึงความรักที่มีต่อลูกสาวตั้งแต่วัยแรกเกิดจนกระทั่งเติบโตและเริ่มก้าวสู่โลกภายนอก เรียนรู้ชีวิตและสังคมตามวัยของตนเองในเมืองใหญ่ โดยมีความห่วงใยและความหวัง ความตั้งใจของพ่อที่เฝ้ามอง “ถึงมีไช่ช่างปั้นมือขึ้นเยี่ยม แต่เต็มเปี่ยม น้ำแรงอันแกร่งกร้าว ด้วยสองมือปั้นใจให้พรั่งพรู เพื่อสร้าง ก้าวเสริมก้าวให้ยาวไกล” (ช่างปั้น : หน้า 25-26) นี่คือการตั้งใจของพ่อทุกคนต่อลูกทุกคน เช่นกัน

ภาคที่สอง เป็นมุมมองและความคาดหวังต่อสังคมที่คนรุ่นลูกจะต้องเผชิญจากสายตา และประสบการณ์ของผู้ผ่านชีวิตมาก่อน สะท้อนภาพปัจจุบันที่ต้องก้าวพ้นอุปสรรค เพื่อส่งต่อ สังคมที่ดีงามให้กับคนรุ่นหลัง “บทเพลงรักควรบรรเลงกลบเพลงรบ ไม่ควรส่งเพลงศพสู่ลูกหลาน มือของเราเท่านั้นจะบันดาล สร้างตำนานคุณค่าประชาธิปไตย” (บทบันทึกแทนคำสั่งเสีย : หน้า 71-73)

ภาคที่สาม นำเสนอความคิดเห็นที่มีต่อความจริงในสังคมปัจจุบัน ซึ่งมีความล้าสมัยใน ด้านความรู้เทคโนโลยีที่น่าหลงใหลในมือของตนเอง การสื่อสารที่รวดเร็วข้ามโลก แต่ขณะเดียวกัน ก็ยังหมกมุ่นต่อความหลง ความเชื่อที่ขาดสติ บุคลิกที่อันน่าประหลาดโดยไม่มีวิจารณญาณ ความโหดร้ายที่กระทำต่อเพื่อนมนุษย์ด้วยกัน และนักการเมืองที่ไม่อาจเชื่อถือได้ “เขาอำมิส, คุณก็มาให้อามิส แลกกับสิทธิเมื่อไปอยู่ในคุกหา คุณค่าคุณเลื่อนหายจากสายตา **หลังคุณลงมือฆ่า คุณค่าคุณ**” (อัตวิบาตกรรมของนักการเมือง : หน้า 77-79) แม้ภาพความงามความทันสมัยของโลกใบนี้จะปรากฏต่อสายตาเราแต่หากพิจารณาลึกลงไปอาจพบว่าไม่เป็นเช่นนั้น “จึงจำลอง มองถิ่นแผ่นดินแม่ พบรอยแผลสับตาข้าพเจ้า” (ลูกโลกจำลอง, ข้าพเจ้าเฝ้ามองแผ่นดินแม่ : หน้า 176-178) และไม่ว่าโลกนี้จะรุดหน้าเพียงใด การเคลื่อนย้ายของพลเมืองแห่งโลกจะใกล้ชิด หรือถอยห่างอย่างไร ด้วยความรัก มิตรภาพ หรือสงครามแห่งความขัดแย้งก็ตาม ไม่มีที่แห่งใด จะสงบสุขเทียบเท่าบ้านเกิดเมืองนอน ซึ่งเป็นเรือนในความรักแห่งโลกของเราที่บรรพบุรุษได้สร้าง ไว้ให้ “คุณรู้ไหม? บรรพบุรุษเราพลีร่าง ถ้ากระดูกเกลื่อนวางไปทุกหน เท่าที่ควรเหยียบย่าง ธรดาล ควรเป็นเท้าของคนกตัญญู” (เคารพธง : หน้า 80-81)

ด้วยการนำเสนอเนื้อหาที่เชื่อมโยงร้อยรัดตั้งแต่แรกเริ่มจากบ้านสู่สังคมภายนอก ตลอดจนโลกที่แวดล้อมตัวเราในมุมมองที่หลากหลายครอบคลุมทุกมิติ สะท้อนความคิดเห็น อันสุขุมลุ่มลึก ภาษาที่นุ่มนวลมีพลังสะท้อนอารมณ์ วรรณศิลป์อันงดงามไพเราะ และฉันทลักษณ์ ที่สมบูรณ์ ทำให้บทกวีมีความลงตัว ทั้งเนื้อหาสาระแม้สะท้อนปัญหาอันน่าคับข้องใจ ทว่าก็มีทางออกให้กับสังคมอย่างจริงใจ

หนังสือกวีนิพนธ์ เรื่อง **เรือนในรัก โลกในเรา** ของ พัฒนะ ปฐมพงศ์ จัดพิมพ์โดย ล้วนลักษณ์ อาศัยพานิชย์ จึงได้รับรางวัลดีเด่นกลุ่มหนังสือกวีนิพนธ์ ในการประกวดหนังสือดีเด่น ประจำปี พ.ศ. 2568

หนังสือรวมเรื่องสั้น

เรื่อง เรื่องผิดปกติบนหน้าจอที่สาม กับ ความรู้สึที่ดาวนโหลดไม่ได้

เรื่องผิดปกติบนหน้าจอที่สาม กับ ความรู้สึที่ดาวนโหลดไม่ได้

เป็นหนังสือรวมผลงานเรื่องสั้น 12 เรื่อง ของ พลัง เพียงพิรุฬห์ หนังสือรวมเรื่องสั้นเล่มนี้เสนอภาพชีวิตของผู้คนที่ตกค้างและคาบเกี่ยวอยู่ในระหว่างยุคสมัยที่กำลังเปลี่ยนผ่านและพลิกผันจากความเป็นโลกแบบแอนะล็อกมาสู่ความเป็นโลกแบบดิจิทัล เรื่องสั้นหลายเรื่องแสดงถึงการดำรงอยู่ขนานกันไประหว่างโลกของเลือดเนื้อ และชีวิตจริง โลกของจิตวิญญาณและความเชื่อ และโลกจำลองบน “หน้าจอที่สาม” หรือโลกในโทรศัพท์มือถือ ในฐานะตัวแทนของโลกดิจิทัล โลกทั้งสามเป็นโลกที่ดูเสมือนขัดกันและตัดกัน แต่ “เรื่องผิดปกติบนหน้าจอที่สาม กับ ความรู้สึที่ดาวนโหลดไม่ได้” ทำให้เห็นว่า สำหรับสังคมไทยแล้ว โลกทั้งสามนี้ดำรงอยู่บนพื้นที่เดียวกัน ดำเนินไปพร้อม ๆ กัน และ “เป็นจริง” สำหรับผู้คนที่สัมผัสกับโลกแต่ละใบนั้น

เรื่องราวในหนังสือรวมเรื่องสั้นเล่มนี้ นอกจากจะเสนอภาพจำลองชีวิตที่เหมือนจริงแล้วยังถ่ายทอดอารมณ์ความรู้สึกอันลึกซึ้งของผู้คนที่ไม่อาจ “ดาวนโหลด” ได้ นั่นคือประมวลผลและบอกออกมาไม่ได้ หากแต่เรื่องและวิธีที่ พลัง เพียงพิรุฬห์ เล่าออกมาทำให้ผู้ที่ได้อ่านสามารถรับรู้ได้ทั้งอารมณ์ความรู้สึกต่อภาวะปัจเจกบุคคลและภาวะสังคมในแง่มุมร่วมสมัยต่าง ๆ อาทิ สถานการณ์โรคระบาด น้ำท่วมฉับพลัน การเติบโตของเงินดิจิทัล เกมคอมพิวเตอร์ แม้กระทั่งการเมืองร่วมสมัย ไปจนถึงวิวัฒนาการมนุษยชาติ และที่สำคัญคือภาวะความเป็นนักเขียนที่อยู่กึ่งกลางระหว่างความรุ่งเรืองของยุคกระดาษกับความรุ่งเรืองของยุคดิจิทัล

“ฉันทามยุคนัยไม่ทันเสียแล้ว” คำร่ำพิงในเรื่องสั้นเรื่องหนึ่งเป็นเสมือนตัวแทนความคิดที่อยู่ในห้วงคำนึงของปัจเจกบุคคลที่ตกอยู่ในสภาวะเดียวกัน ขณะเดียวกันก็เป็นถ้อยคำที่โอบอุ้มเนื้อหาความคิดของหนังสือทั้งเล่มไว้

พลัง เพ็ญพิรุฬห์ สร้างสรรค์เรื่องสั้นทั้ง 12 เรื่อง ร้อยเกี่ยวเชื่อมโยงกัน ออกแบบรูปเล่มหนังสือและการพิมพ์ซึ่งตอบสนองแก่นสารสำคัญของหนังสือ ทำให้หนังสือทั้งเล่มเป็นเอกภาพ แต่เต็มไปด้วยความหลากหลายของกลวิธี ทำลายขนบการเล่าเรื่องตามแบบแผนที่ผู้อ่านคุ้นเคย ทั้งการเล่นกับสรรพนามผู้เล่าบุรุษที่หนึ่ง บุรุษที่สอง และบุรุษที่สาม ซึ่งล้วนสื่อเน้นความหมาย การผูกเรื่องด้วยเรื่องซ้อนเรื่อง เล่าแทรกสลับเรื่อง ประกอบเรื่องสั้นขึ้นเป็นเรื่องสั้น การเสียดสียั่วล้อ ด้วยอารมณ์ขันแต่แฝงความจริงจัง การอ้างถึงบุคคล นักเขียน หนังสือ ประวัติศาสตร์สังคม ที่ช่วยดึงให้ผู้อ่านย้อนรำลึกถึงยุคสมัยที่ผู้อ่านยังไม่ผูกติดกับโลกจำลองของโทรศัพท์ดิจิทัล นอกเหนือจากนั้น กลวิธีการใช้ภาษาใหม่อธิบายโลกเก่ายังทำให้ผู้อ่านเห็นได้ว่า สุดท้ายแล้วความเก่าใหม่นั้นที่แท้มีภาษาเป็นเพียงเปลือกนอก หากแก่นแท้ทางความคิดมิได้แปรเปลี่ยน แม้ยุคสมัยและวิทยาการจะเปลี่ยนแปลง

หนังสือ เรื่อง **เรื่องผิดปกติบนหน้าจอที่สาม** กับ **ความรู้สึกที่ดาวนโหลดไม่ได้** ของ พลัง เพ็ญพิรุฬห์ จัดพิมพ์โดย นิตจะศิลป์ อาร์ต สเปซ จึงได้รับรางวัลดีเด่นกลุ่มหนังสือรวมเรื่องสั้น ในการประกวดหนังสือดีเด่น ประจำปี พ.ศ. 2568

หนังสือสำหรับเด็กเล็ก อายุ 3 - 5 ปี เรื่อง โรนินกับปริศนาแห่งการนอน

โรนินกับปริศนาแห่งการนอน เป็นหนังสือที่ผู้ประพันธ์ถ่ายทอดเรื่องราวใน 1 วันของแมว ชื่อ “โรนิน” เปิดเรื่องด้วยการนำเสนอภาพความขัดแย้งเล่าถึงพฤติกรรมการนอนของโรนิน ตลอดช่วงเวลากลางวันท่ามกลางการทำกิจวัตรชีวิตประจำวัน การช่วยเหลือดูแลห่วงใยกันและกันของคนในครอบครัวที่โรนินอาศัยอยู่ด้วย อันเป็นปมปริศนาที่ถูกเน้นย้ำอย่างต่อเนื่องตลอดการ

ดำเนินเรื่องในช่วงแรก ชวนให้ผู้อ่านอยากรู้และจดจ่อตามติดไปกับโรนิน เพื่อค้นหาคำตอบที่ผู้ประพันธ์ได้จุดประกายไว้จนกระทั่งเหตุการณ์ดำเนินไปถึงจุดเปลี่ยนสำคัญในช่วงเวลากลางคืนเข้าสู่ภารกิจลับของโรนิน นำผู้อ่านไปสู่การค้นพบคำตอบในช่วงท้ายเรื่องคือการมีอยู่ของดวงดาว นอกจากความสนุกสนานของเนื้อเรื่องที่ผู้ประพันธ์เล่าด้วยภาษาสั้นกระชับเข้าใจง่ายชวนติดตามแล้วผู้ประพันธ์ยังได้ส่ง “สาร” สำคัญของเรื่องมายังผู้อ่านด้วยการแฝงไปกับการเล่าเรื่องให้ผู้อ่านตกผลึก “สาร” สำคัญของเรื่องด้วยตนเองเช่นเดียวกับแง่คิดและคุณค่าต่าง ๆ ที่นำเสนอสอดแทรกผ่านเรื่องเล่าและภาพประกอบ

รูปเล่มภาพประกอบและปก มีขนาดเหมาะสม ภาพสีคมชัด ใช้สีสันสวยงามนุ่มนวล ตลอดทั้งเรื่อง ปกหน้าและปกหลังมีความสอดคล้องกับเนื้อหาในเล่ม ในการจัดวางองค์ประกอบของหน้าหนังสือภาพที่เป็นรอยต่อระหว่างหน้าซ้ายและหน้าขวาจัดวางภาพได้ตรงและต่อเนื่อง ใช้ตัวหนังสือไม่มากเน้นการใช้ภาพประกอบเล่าเรื่องอย่างเรียบง่าย ๆ เบา ๆ เหมือนจังหวะการเดินของแมว ภาพค่อย ๆ นำเสนอภาพความสัมพันธ์ของคนในครอบครัวกับโรนินจากช่วงเวลากลางวัน จนถึงช่วงเวลากลางคืน และนำเสนอภาพประกอบเป็นช่อง ๆ แทนการผ่านไปของช่วงเวลา มีการเชื่อมโยงเนื้อหาด้วยสายตาของตัวละครเด็กชายที่คอยมองมาที่แมวดำอย่างเอ็นดู รวมถึงการใช้ภาพซ้ำในบางจังหวะเพื่อเพิ่มความถี่ของภาพให้เกิดความรู้สึกน่าติดตามว่า “โรนิน” แมวตัวสีดำกำลังจะไปไหนในเวลากลางคืน การออกแบบตัวละครแมวแต่ละตัวไม่ว่าจะเป็นโรนินที่เป็นตัวเอกหรือเพื่อน ๆ ของโรนิน ผู้ออกแบบได้นำเสนอที่มาและชื่อของตัวละครแมวไว้อย่างละเอียด เมื่อนำมาออกแบบเป็นตัวละคร ทำให้มีความน่ารักน่าเอ็นดู ช่วยให้เข้าถึงและสัมผัสได้ถึงการใช้ชีวิตจริงของตัวละคร ช่วยเพิ่มความสนุกสนาน และน่าจะทำให้เด็ก ๆ ที่ได้อ่านหนังสือเล่มนี้เอื้ออาทรกับแมวจริงที่พบเห็นได้ทั่วไป

รูปเล่มและภาพประกอบมีความชัดเจนในการสื่อสาร ช่วยเสริมให้จินตภาพและจินตนาการของเด็ก ๆ โลกเล่นทั้งในโลกแห่งความจริงและโลกแห่งความหัตถ์จริงได้อย่างลงตัว

หนังสือ เรื่อง **โรนินกับปรีศนาแห่งการนอน** ของ เกื้อกมล นิยม จัดพิมพ์โดย บริษัท สานอักษร จำกัด จึงได้รับรางวัลดีเด่นกลุ่มหนังสือสำหรับเด็กเล็ก อายุ 3 - 5 ปี ในการประกวดหนังสือดีเด่น ประจำปี พ.ศ. 2568

หนังสือสำหรับเด็กวัยรุ่น อายุ 12 - 18 ปี

ประเภทบทร้อยกรอง

เรื่อง โลกสีเทา เราสีเดียวกัน

โลกสีเทา เราสีเดียวกัน เป็นหนังสือรวมบทร้อยกรอง ของ แมน คล้ายสุวรรณ จำนวน 26 บท แบ่งเป็น 2 ภาค คือ ภาคที่ 1 โลกสีเทา 13 บท และ ภาคที่ 2 เราสีเดียวกัน 13 บท

ภาคที่ 1 ผู้ประพันธ์แสดงความรู้สึกต่อโลกใบนี้ด้วยสายตาของเยาวชนผู้เฝ้ามองภาพสะท้อนของสังคมที่พร้อมเติบโต “ปีกของเธอแกร่งพอล้อลมฟ้า ปีกของเธอแกร่งกล้าฝ่าสายฝน ปีกของเธอเมื่อ

ผ่านการดิ้นรน จะเหินบนวิมานฝันวันพรุ่งนี้” (นกน้อยโบยบินสู่ฟ้าฝัน : หน้า 20-21) แม้โลกนี้อาจเป็นสีเทา แต่ก็เป็นโลกที่เราต้องเผชิญและก้าวไปอย่างมุ่งมั่น ขณะเดียวกันผู้ประพันธ์แสดงความคิดเห็นทางบวกต่อเทคโนโลยีในประเด็นที่อ่อนโยน “มาลัยคำกรองใส่มาไลน์แม่ ซึ่งรักแท้ถึงอยู่ห่างกัน ต่างที่ หนูรักแม่ แม่รักหนู รั้นยี้ที เทคโนโลยีทำให้เราใกล้ชิดกัน” (ไลน์ แม่ ลูก : หน้า 42-45)

ภาคที่ 2 ผู้ประพันธ์ให้ความหมายของชีวิต ความคิดและทัศนคติว่าในสังคมคนเราอาจมีความแตกต่างกัน แต่สิ่งหนึ่งที่เหมือนกันคือ ความฝันถึงวันพรุ่งนี้ที่งดงาม แม้มีอุปสรรคบ้างก็นับว่าเป็นบททดสอบของชีวิต การมองโลกในแง่ดีและมีความมุ่งมั่นจะทำให้ประสบความสำเร็จ ผู้ประพันธ์มีกลวิธีการนำเสนอบทร้อยกรองที่น่าประทับใจด้วยการใช้คำขึ้นต้นของแต่ละวรรคและคำลงท้ายในวรรคต่อไป ซึ่งหากอ่านเฉพาะคำขึ้นต้นกับคำลงท้ายของแต่ละวรรคเรียงตามลำดับลงมาจะเป็นคำคล้องจอง หรือกลอนสี่ที่มีความหมายและสัมผัสกันอย่างลงตัวทุกบท

“แม่ ระหว่างทางเดินอาจเพลินหลง

มี ขวากดงต้องถางในบางที่

น้ำ เหมื่อยหาดปาดอยู่ยงสู้ดี

ตา จะหรีแรงต้องกล้าเพื่อฟ้าทอง

ทั้งนอกในไยพริ้นแต่พลัน ยิ้ม

ควรกระหิ้มหวังให้ใครยก ย่อง

ปะทะทุกสายตาที่ท่า มอง

ถือธรรมครองครบเยี่ยมใจเทียม ฟ้า”

(ร้อยผืนวันนี้ : หน้า 75-77)

การนำเสนอด้วยฉันทลักษณ์ที่ถูกต้องลงตัว ภาษาและวรรณศิลป์มีความหมายไพเราะ สละสลวย เนื้อหามีคุณค่าและมีความคิดสร้างสรรค์ การนำเสนอน่าสนใจ สื่อสารได้กระชับใจผู้อ่านด้วยข้อคิดที่คมคาย

หนังสือ เรื่อง **โลกสี่เทา เราสี่เดียวกัน** ของ แมน คล้ายสุวรรณ จัดพิมพ์โดยมหาวิทยาลัยรังสิต จึงได้รับรางวัลดีเด่นกลุ่มหนังสือสำหรับเด็กวัยรุ่น อายุ 12 - 18 ปี ประเภทบทร้อยกรอง ในการประกวดหนังสือดีเด่น ประจำปี พ.ศ. 2568

หนังสือการ์ตูน และ หรือนิยายภาพ

**ประเภทการ์ตูน และ หรือนิยายภาพสำหรับเด็ก
อายุ 6 - 11 ปี**

เรื่อง ซุนหงอคง ราชาวานร

ซุนหงอคง เป็นหนึ่งในตัวละครเอกของวรรณกรรมอมตะที่ยิ่งใหญ่ของจีน เรื่อง ไซอิ๋ว นำมาเล่าใหม่ในรูปแบบของนิยายภาพได้อย่างโดดเด่นทั้งเรื่องและภาพ มีการเล่าเรื่องที่กระชับ ร้อยเรียงฉากเหตุการณ์ที่สำคัญได้อย่างสนุกสนาน ชวนติดตาม ตั้งแต่กำเนิดซุนหงอคง การแสดงอิทธิฤทธิ์ก่อวานรกร และสวรรค์ จนถูกพระยูไลปราบ และติดตามพระถังซัมจั๋งเดินทาง

ไปอัญเชิญพระไตรปิฎก คำบรรยายใช้ภาษาที่ไพเราะ อ่านง่าย สำหรับเด็ก ภาพวาดสร้างสรรค์อย่างพิถีพิถัน งดงามทั้งตัวละครและฉากมีมุมมองภาพที่หลากหลาย มีความเคลื่อนไหวที่ต่อเนื่อง สอดคล้องกับเรื่อง การออกแบบปกและจัดพิมพ์รูปเล่มโดดเด่น สะดุดตา มีเอกลักษณ์

หนังสือ เรื่อง **ขุนทองคง ราชาวนาร** ของ ณัฐชนัน โฆษิตาภรณ์ จัดพิมพ์โดย บริษัท สำนักพิมพ์ห้องเรียน จำกัด จึงได้รับรางวัลดีเด่นกลุ่มหนังสือการ์ตูน และ หรือนิยายภาพประเภทการ์ตูน และ หรือนิยายภาพสำหรับเด็ก อายุ 6 - 11 ปี ในการประกวดหนังสือดีเด่น ประจำปี พ.ศ. 2568

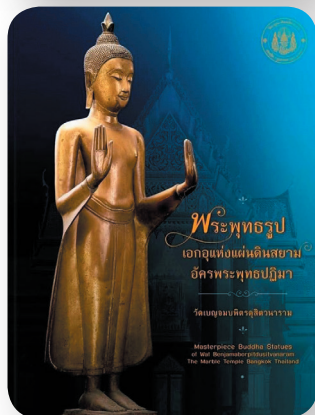
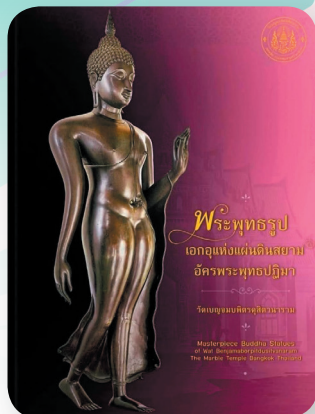
หนังสือการ์ตูน และ หรือนิยายภาพ ประเภทการ์ตูน และ หรือนิยายภาพทั่วไป อายุ 12 ปีขึ้นไป เรื่อง เจ้ามื่นจะอายุ 65 ปี อย่างมีความสุข

เจ้ามื่นจะอายุ 65 ปี อย่างมีความสุข เป็นหนังสือการ์ตูน ที่มีเนื้อหาประทับใจ ดำเนินเรื่องด้วยความละเอียดละไม เป็นธรรมชาติ สร้างความอิ่มเอมสุขใจให้แก่ผู้อ่านด้วยการติดตามชีวิตของตัวการ์ตูนเอก “เจ้ามื่น” ที่ออกแบบเป็นคนในรูปลักษณ์ของจิ้งจอกได้อย่างมีชีวิตชีวา ตั้งแต่ชีวิตเยาว์วัย อายุ 1 ปี จวบจน 65 ปี ใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย แต่สื่อความหมายอย่างลึกซึ้ง ใช้อารมณ์ขันได้อย่างมีเสน่ห์ เรื่องราวสะท้อนชีวิตของคน ๆ หนึ่งเติบโตในครอบครัวที่อบอุ่น ได้รับความรักและการดูแลเอาใจใส่จาก พ่อ แม่ และย่า ชีวิตดำเนินไปผ่านความสุข ความทุกข์ จากการพลัดพรากผู้เป็นที่รักอันเป็นสัจธรรมของชีวิต เรื่องราวแต่ละช่วงวัยสะท้อนแง่คิดที่มีสารประโยชน์ในการดำรงชีวิตและดำเนินชีวิตต่อไปได้อย่างไรให้มีความสุข จึงเป็นหนังสือการ์ตูนที่เหมาะสมกับผู้อ่านได้ทุกเพศ ทุกวัย

ภาพการ์ตูนช่องเล่าเรื่องชีวิตแต่ละช่วงวัยได้กระชับ วาดตัวละครได้น่ารัก สบายตา ตัวการ์ตูนสัตว์ภายในเรื่อง สามารถถ่ายทอดอารมณ์และบุคลิกของคนตามเนื้อเรื่องได้อย่างสนุกสนาน มีชีวิตชีวา

หนังสือมีรูปเล่มกะทัดรัด สอดคล้องกับการจัดวางภาพการ์ตูนภายในเล่ม หน้าปกออกแบบโดยใช้ตัวการ์ตูนเป็นจุดเด่น ดึงดูดความสนใจได้อย่างสวยงามและทันสมัย

หนังสือ เรื่อง **เจ้ามื่นจะอายุ 65 ปี อย่างมีความสุข** ของ PPONG 4KOMA จัดพิมพ์โดย ห้างหุ้นส่วนจำกัด สำนักพิมพ์ไก่อ่ 3 จึงได้รับรางวัลดีเด่นกลุ่มหนังสือการ์ตูน และ หรือนิยายภาพประเภทการ์ตูน และ หรือนิยายภาพทั่วไป อายุ 12 ปีขึ้นไป ในการประกวดหนังสือดีเด่น ประจำปี พ.ศ. 2568

หนังสือสวยงาม

ประเภทสวยงามทั่วไป

เรื่อง พระพุทธรูปเอกอุแห่งแผ่นดินสยาม

อัครพระพุทธรูป :

วัดเบญจมบพิตรดุสิตวนาราม เล่ม 1 – 2

พระพุทธรูปเอกอุแห่งแผ่นดินสยาม อัครพระพุทธรูป :

วัดเบญจมบพิตรดุสิตวนาราม เป็นหนังสือที่วัดเบญจมบพิตรดุสิตวนารามจัดทำขึ้น เพื่อร่วมเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสืบสานมรดกศิลปวัตถุ และโบราณวัตถุเนื่องในโอกาสพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา 6 รอบ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ในวันที่ 28 กรกฎาคม 2567 ประกอบกับเป็นวาระสมัยครบรอบ 125 ปี แห่งการสถาปนา วัดเบญจมบพิตรดุสิตวนาราม ซึ่งเป็นวัดที่พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 5 ทรงสถาปนาจากอารามวัดราชวรฯ เมื่อวันที่ 1 มีนาคม พุทธศักราช 2442 เป็นหนังสือชุด 2 เล่ม เล่มที่ 1 มีเนื้อหาเกี่ยวกับตำนานเดิมวัดเบญจมบพิตรพิพิธภณฑสถานแห่งชาติ วัดเบญจมบพิตรดุสิตวนาราม ประวัติ

การสร้างพระพุทธรูปสมัยต่าง ๆ พระราชพิธีหล่อและสมโภชพระพุทธรูปชินราช พระพุทธรูปที่พระระเบียง และพระพุทธรูปที่ ณ สถานที่สำคัญในวัดเบญจมบพิตรดุสิตวนาราม เล่มที่ 2 มีเนื้อหาเกี่ยวกับพระวิหารสมเด็จพระพุทธศาสนาสังคหะ การหล่อพระพุทธรูปที่จำลอง พระฝาง และพุทธศิลป์พระพุทธรูปวัดเบญจมบพิตรดุสิตวนารามในพระวิหารสมเด็จพระ (ส.พ.)

ภาพและตัวอักษร ภาพในเล่มส่วนใหญ่เป็นภาพพระพุทธรูปในแต่ละยุคสมัย รวมทั้งบุคคลและสถานที่ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งได้รับการจัดวางภาพและตัวอักษรได้ลงตัว โดยใช้สีทอง สีน้ำเงิน สีแดง และสีดำ ในการพิมพ์อย่างมีเอกลักษณ์ เรียบง่ายสะอาดตา จัดวางหัวข้อ ภาพและเนื้อหาได้ร่วมสมัย สบายตาน่าอ่าน ปรับแต่งคุณภาพของภาพพระพุทธรูปและพื้นหลังได้อย่างโดดเด่นและลงตัว

ปก เป็นหนังสือปกแข็งที่แข็งแรงทั้งสองเล่ม บรรจุอยู่ในกล่องสีชมพูสวยงาม แข็งแรงทนทาน ภาพบนปกเป็นภาพพระพุทธรูปมีการเคลือบเงาเฉพาะจุด ชื่อหนังสือและข้อความพิมพ์แบบเดินรอยร้อนด้วยสีทอง (Hot Stamping) บนภาพพื้นหลังสีชมพูที่ไล่เกลี่ยน้ำหนกสีจากอ่อนไปเข้ม (เล่ม 1) และบนภาพพื้นหลังสีฟ้า (เล่ม 2) อย่างงดงาม

การพิมพ์ ใช้กระดาษอาร์ตด้าน พิมพ์สีสี่และสีพิเศษ ภาพสีคมชัด เรียบสม่ำเสมอ

การเข้าเล่ม เข้าเล่มแบบเย็บกึ่ง ประณีต แข็งแรงทนทาน ภาพที่เป็นรอยต่อทั้งหน้าซ้ายและหน้าขวา จัดวางภาพได้ตรงต่อเนื่อง

หนังสือ เรื่อง **พระพุทธรูปเอกอุแห่งแผ่นดินสยาม อัครพระพุทธรปฏิมมา : วัดเบญจมบพิตรดุสิตวนาราม เล่ม 1 - 2** จัดพิมพ์โดย วัดเบญจมบพิตรดุสิตวนาราม จึงได้รับรางวัลดีเด่นกลุ่มหนังสือสวยงาม ประเภทสวยงามทั่วไป ในการประกวดหนังสือดีเด่น ประจำปี พ.ศ. 2568

หนังสือสวยงาม

ประเภทสวยงามสำหรับเด็ก

เรื่อง โรนินกับปริศนาแห่งการนอน

โรนินกับปริศนาแห่งการนอน เป็นเรื่องราวของ “โรนิน” เจ้าแมวที่ชื่นชอบการนอนเป็นที่สุดเหมือนกับแมวทุกตัวบนโลกใบนี้ แต่เมื่อถึงเวลาค่ำคืนโรนินและเหล่าแมวจะตื่นพร้อมออกปฏิบัติภารกิจอันน่าตื่นเต้นที่ช่วยเติมเต็มจินตนาการของเด็ก ๆ ก่อนเข้านอนอย่างเต็มอิ่มและสนุกสนาน หนังสือภาพสำหรับเด็ก “โรนินกับปริศนาแห่งการนอน” ถ่ายทอดเรื่องราวผ่านตัวอักษรที่ไม่มากนักแต่เต็มเปี่ยมจินตนาการด้วย “ภาพเล่าเรื่อง” ทั้งสี แสง เงา และความงามยามค่ำคืนดึงดูดความสนใจของผู้อ่านได้เป็นอย่างดี ประกอบกับลายเส้นและการใช้สีที่เป็นเอกลักษณ์ การออกแบบรายละเอียดภาพในแต่ละหน้าลงตัว น่าสนใจ น่าสนใจและน่าติดตามภาพที่หลากหลาย ทั้งภาพเต็มหน้าคู่ให้ดูเต็มตา สลับกับภาพแบบช่องการ์ตูนให้เห็นการเคลื่อนไหวของตัวละครในสถานการณ์ที่แตกต่าง อีกทั้งรายละเอียดภาพเล็ก ๆ น้อย ๆ ที่ผู้ออกแบบภาพประกอบได้ซ่อนไว้ รวมถึงการออกแบบตัวละครแมวทุกตัวราวกับมีชีวิต ทำให้ผู้อ่านค่อย ๆ ทำความเข้าใจกับเรื่องราวและจินตนาการต่อยอดได้อย่างเต็มอิ่ม

นอกจากนี้ การเลือกตัวอักษรยังเหมาะสมสำหรับเด็ก ชัดเจน อ่านง่าย มีการจัดหน้าทีละตัวใช้ภาพเล่าเรื่องได้อย่างน่าติดตาม ปกหน้าและปกหลังเป็นภาพที่สอดคล้องกับเนื้อหาในเล่ม การออกแบบปกด้วยภาพ “โรนิน” ภาพใหญ่ต่อเนื่องระหว่างปกหน้าและปกหลังในท่อนอนเอกเขนกแต่สบตากับผู้อ่านอย่างชัดเจน ทำให้หน้าปกดูแปลกใหม่สะกดสายตา ประกอบกับการพิมพ์ด้วยกระดาษอาร์ตด้านสีสี่สดใส รูปเล่มใช้การเย็บกึ่งที่แข็งแรงทนทาน ทำให้เรื่องราวที่เริ่มต้นด้วยปริศนาจากการสังเกตว่า ‘เหตุใดแมวถึงชอบนอนกลางวันแต่ตื่นตอนกลางคืน’ มีความโดดเด่นและช่วยตอบคำถาม รวมทั้งเติมเต็มจินตนาการของเด็ก ๆ ผู้อ่านได้อย่างสมบูรณ์

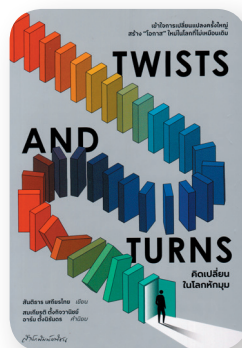

หนังสือ เรื่อง **โรนินกับปรีศนาแห่งการนอน** ของ เกื้อกมล นิยม จัดพิมพ์โดย บริษัท สานอักษร จำกัด จึงได้รับรางวัลดีเด่นกลุ่มหนังสือสวยงาม ประเภทสวยงามสำหรับเด็ก ในการประกวดหนังสือดีเด่น ประจำปี พ.ศ. 2568

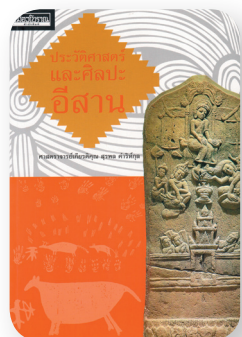
รางวัลชมเชย

หนังสือที่ได้รับรางวัลชมเชย 37 เรื่อง ดังนี้

หนังสือสารคดี ด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และสิ่งแวดล้อม ได้รับรางวัลชมเชยรวม 3 เรื่อง คือ (1) **จิตตุงแปร่ง...ในโลก why (?) ป่วน** ผู้ประพันธ์ ดร.นำชัย ชีววิวรรธน ผู้จัดพิมพ์ บริษัทมติชน จำกัด (มหาชน) (2) **แมวดาว ชีวิตที่ถูกกลืนด้วยคน** ผู้ประพันธ์ ศาตพจี รินสุวรรณ ผู้จัดพิมพ์ คมวจี แสสุวรรณ (3) **Twists and Turns คิดเปลี่ยนในโลกหักมุม** ผู้ประพันธ์ สันติธาร เสถียรไทย ผู้จัดพิมพ์ บริษัทมติชน จำกัด (มหาชน)

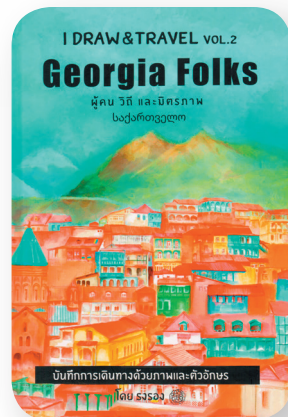
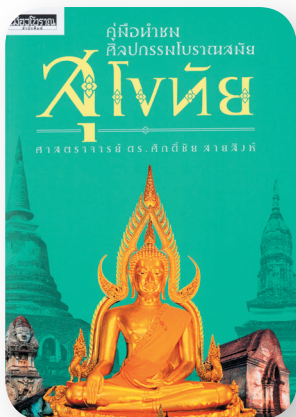

หนังสือสารคดี ด้านศิลปวัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ และชีวประวัติ ได้รับรางวัลชมเชยรวม 3 เรื่อง คือ (1) **ขอบคุณมะเร็งที่เข้ามาป่วนชีวิต** ผู้ประพันธ์ หลิน สุพรรณิ ผู้จัดพิมพ์ Artbook (2) **ข้างสำหรับอนาคต** ผู้ประพันธ์ องค์ บรรจุน ผู้จัดพิมพ์ บริษัทมติชน จำกัด (มหาชน) (3) **ประวัติศาสตร์และศิลปะอีสาน** ผู้ประพันธ์ ศาสตราจารย์เกียรติคุณ สุรพล ดำริห์กุล ผู้จัดพิมพ์ สำนักพิมพ์เมืองโบราณ (ในนามบริษัทวิริยะธุรกิจ จำกัด)

หนังสือสารคดี ด้านการท่องเที่ยว อาหาร ฯลฯ ได้รับรางวัลชมเชยรวม 3 เรื่อง คือ (1) **คู่มือนำชมศิลปกรรมโบราณสมัยสุโขทัย** ผู้ประพันธ์ ศาสตราจารย์ ดร.ศักดิ์ชัย สายสิงห์ ผู้จัดพิมพ์ สำนักพิมพ์เมืองโบราณ (ในนามบริษัทวิริยะธุรกิจ จำกัด) (2) **โปรตุเกส...เหตุที่รัก** ผู้ประพันธ์ เกศณี ไทยสนธิ ผู้จัดพิมพ์ I-Fah Paradise Publishing & Wisdom Publishing by Thapanee (3) **Georgia Folks ผู้คน วิถี และมิตรภาพ I DRAW & TRAVEL VOL. 2** ผู้ประพันธ์ รรรอง หัสรงค์ ผู้จัดพิมพ์ สำนักพิมพ์ I draw&travel

กลุ่มหนังสือนวนิยาย ได้รับรางวัลชมเชยรวม 3 เรื่อง คือ (1) **ฝนล้านฤดู** ผู้ประพันธ์ ปราบต์ ผู้จัดพิมพ์ บริษัทสถาพรบุ๊คส์ จำกัด (2) **พยับฟ้าโถมดิน** ผู้ประพันธ์ พงศกร ผู้จัดพิมพ์ สำนักพิมพ์ กรู๊ฟ พับลิชชิ่ง ในเครือบริษัท กรู๊ฟ พับลิชชิ่ง จำกัด (3) **เมื่อวานรสวนิลลาซันเด** ผู้ประพันธ์ นที ศศิวิมล ผู้จัดพิมพ์ บริษัทสถาพรบุ๊คส์ จำกัด

กลุ่มหนังสือกวีนิพนธ์ ได้รับรางวัลชมเชยรวม 3 เรื่อง คือ (1) **จักรวาลสังเคราะห์ใน
กระเพาะปลวก** ผู้ประพันธ์และผู้จัดพิมพ์ โชคชัย บัณฑิตศิลป์ (2) **ดวงดาวแห่งการละคร**
ผู้ประพันธ์ นิตา มาศิริ ผู้จัดพิมพ์ วิภาทิพย์ อัลภาชน์ (3) **รวมบทกวี บังฟ้าเบิกอบาย** ผู้ประพันธ์
นายทิวา ผู้จัดพิมพ์ สำนักพิมพ์ ออน อาร์ต

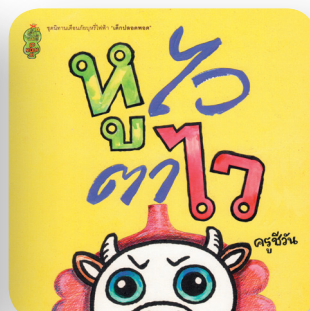

กลุ่มหนังสือรวมเรื่องสั้น ได้รับรางวัลชมเชยรวม 2 เรื่อง คือ (1) **ทับสมิงคลา และ
บรรดาเรื่องเล่าของเหล่าสัตว์** ผู้ประพันธ์ อุเทน พรหมแดง ผู้จัดพิมพ์ สำนักพิมพ์อินทรีนด
(2) **ร้านขายเรื่องสั้นแต่ผู้เฒ่าผู้เฒ่าจะมีชีวิตอยู่** ผู้ประพันธ์ กิตติศักดิ์ คงคา ผู้จัดพิมพ์ บริษัท 13357
จำกัด

กลุ่มหนังสือสำหรับเด็กเล็ก อายุ 3 - 5 ปี ได้รับรางวัลชมเชยรวม 3 เรื่อง คือ

- (1) **คลินิกหมอฟันริมา :** ชุด ใครใคร่ก็มีฟัน ผู้ประพันธ์ นริศ สุขมาก และ ปรีดา ปัญญาจันทร์ ผู้จัดพิมพ์ บริษัท แพลน ฟอว์ คิตส์ จำกัด
- (2) **ฉันชอบมะเขือเทศที่สุดในโลก** ผู้ประพันธ์ ธนัชพร จิงแยมปิ่น ผู้จัดพิมพ์ สำนักพิมพ์แบร์ฟุตบานาน่า ในเครือบริษัท ยูอาร์ยู จำกัด
- (3) **หุไว ตาไว :** ชุดนิทานเดือนกัณฑ์บุหรีไฟฟ้า “เด็กปลอดภัย” ผู้ประพันธ์ ชีวัน วิสาสะ ผู้จัดพิมพ์ มูลนิธิสร้างเสริมวัฒนธรรมการอ่าน

- กลุ่มหนังสือสำหรับเด็ก อายุ 6 - 11 ปี ประเภทบันเทิงคดี ได้รับรางวัลชมเชยรวม 3 เรื่อง คือ
- (1) **กระรอกน้อยผจญภัย** ผู้ประพันธ์ ด.ช. โมกข์ ลิ้มสวาท ผู้จัดพิมพ์ มูลนิธิสร้างเสริมวัฒนธรรมการอ่าน
 - (2) **เด็กชายกับสหายผู้ปกป้อง** ผู้ประพันธ์ ระพีพรรณ พัฒนาเวช ผู้จัดพิมพ์ มูลนิธิสร้างเสริมวัฒนธรรมการอ่าน
 - (3) **ตำนานใจนัยคลอง** ผู้ประพันธ์ สุขสันต์ บุญยะผลานันท์ ผู้จัดพิมพ์ คมบาง

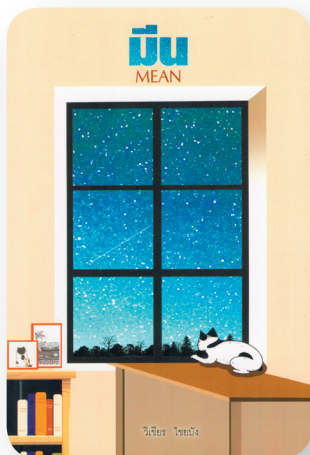

กลุ่มหนังสือสำหรับเด็ก อายุ 6 - 11 ปี ประเภทสารคดี ได้รับรางวัลชมเชยรวม 2 เรื่อง
คือ (1) **ความกลัวของฉัน** ผู้ประพันธ์ ปุณยนุช สุนทรินคะ ผู้จัดพิมพ์ บริษัท แพลน ฟอว์ คิตส์ จำกัด
(2) **มวยไทยหัวใจนักสู้** ผู้ประพันธ์ บุญยวีร์ ช่างไพเราะห์ ผู้จัดพิมพ์ บริษัท สำนักพิมพ์ห้องเรียน จำกัด

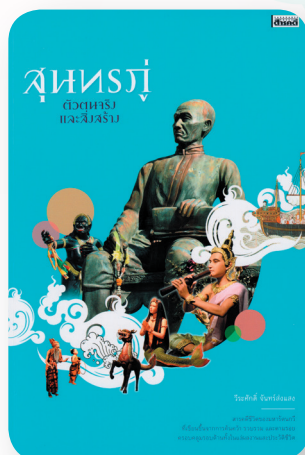

กลุ่มหนังสือสำหรับเด็กวัยรุ่น อายุ 12 - 18 ปี ประเภทบันเทิงคดี ได้รับรางวัลชมเชยรวม 3 เรื่อง คือ (1) **เมมัวร์ Memoirs of the tree** ผู้ประพันธ์ พงศกร ผู้จัดพิมพ์ สำนักพิมพ์เน็กซ์ พับลิชชิง ในเครือบริษัท กรู๊ฟ พับลิชชิง จำกัด (2) **มิน** ผู้ประพันธ์ วิเชียร ไชยบัง ผู้จัดพิมพ์โรงเรียนลำปลายมาศพัฒนา (3) **Hostel ของวิฬาร์** ผู้ประพันธ์และผู้จัดพิมพ์ นรเศรษฐ์พับติมทอง

กลุ่มหนังสือสำหรับเด็กวัยรุ่น อายุ 12 - 18 ปี ประเภทสารคดี ได้รับรางวัลชมเชย รวม 2 เรื่อง คือ (1) **เมืองลิง** ผู้ประพันธ์และผู้จัดพิมพ์ ฤทธิฤต อัคริยานนท์ (2) **สุนทรภู่ ตัวตนจริง และสิ่งสร้าง** ผู้ประพันธ์ วีระศักดิ์ จันทรสังแสง ผู้จัดพิมพ์ บริษัทวิริยะธุรกิจ จำกัด (สำนักพิมพ์สารคดี)

กลุ่มหนังสือสำหรับเด็กวัยรุ่น อายุ 12 - 18 ปี ประเภทบทร้อยกรอง ได้รับรางวัลชมเชย รวม 2 เรื่อง คือ (1) **ที่นี่สถานีนางรัก** ผู้ประพันธ์ รพีพรรณ เพชรอนันต์กุล ผู้จัดพิมพ์ มหาวิทยาลัยรังสิต (2) **ร้อยลักษณะสัควา ปริศนาคำทาย** ผู้ประพันธ์ เผลด็จ บุญหนุน ผู้จัดพิมพ์ เสียงฝัน เติมียสถิต

กลุ่มหนังสือการ์ตูน และ หรือนิยายภาพ ประเภท การ์ตูนปกิณกะเชิงสร้างสรรค์ ได้รับรางวัลชมเชย 1 เรื่อง คือ **พุทธประวัติฉบับคอมมิค ภาคก่อนตรัสรู้ Before Becoming the Buddha Vol 2** ผู้ประพันธ์และผู้จัดพิมพ์ ADISAK DAS PONGSAMPAN

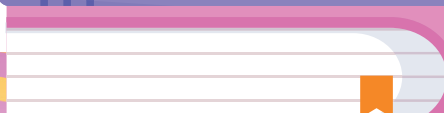
กลุ่มหนังสือสวยงาม ประเภทสวยงามทั่วไป ได้รับรางวัลชมเชย 1 เรื่อง คือ **วัดใหญ่สุวรรณาราม** ผู้ประพันธ์ หรือผู้จัดทำคำบรรยายประกอบภาพ รองศาสตราจารย์ พงศกร ยิ้มสวัสดิ์ และ วีรยา บัวประดิษฐ์ ผู้จัดทำภาพประกอบ รองศาสตราจารย์ ดร.สันติ ฉันทวิลาสวงศ์ และคณะ ผู้จัดพิมพ์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กลุ่มหนังสือสวยงาม ประเภทสวยงามสำหรับเด็ก ได้รับรางวัลชมเชยรวม 3 เรื่อง คือ

- (1) **ขุนหงอกคง ราชาวานร** ผู้ประพันธ์หรือผู้จัดทำคำบรรยายประกอบภาพ ณัฐชนัน โฆษิตาภรณ์ ผู้จัดทำภาพประกอบ สิทธิพร พวงสุข, ตรีโรจน์ รุ่งโรจน์ศิริวัช และผองเพื่อน ผู้จัดพิมพ์ บริษัท สำนักพิมพ์ห้องเรียน จำกัด
- (2) **ตือริมอกาเซาะห์ ขอขอบคุณ : ชุณิทานสร้างเสริมทักษะชีวิต** ผู้ประพันธ์หรือผู้จัดทำคำบรรยายประกอบภาพ รุสนี ปาเซเลาะ และ ฝ่ายลิกา ยาแดง ผู้จัดทำภาพประกอบ Sawanee Draw ผู้จัดพิมพ์ มูลนิธิสร้างเสริมวัฒนธรรมการอ่าน
- (3) **เสียงดนตรีในสายฝน : ชุณิทานบ้านนา** ผู้ประพันธ์หรือผู้จัดทำคำบรรยายประกอบภาพ สุรศักดิ์ ฟูมรัก ผู้จัดทำภาพประกอบ จุฑามาศ ประมูลมาก ผู้จัดพิมพ์ สำนักพิมพ์นานมีบุ๊คส์คิดดี ในเครือบริษัท นานมีบุ๊คส์ จำกัด

หนังสือดีเด่นที่ได้รับรางวัลจากการประกวดหนังสือดีเด่น ประจำปี พ.ศ. 2568 เป็นสื่อส่งเสริมการอ่านที่มีคุณภาพและสารประโยชน์ ให้ทั้งความรู้และความบันเทิง เหมาะสมกับผู้ที่สนใจและรักการอ่านทุกเพศทุกวัย และรายการหนังสือที่ได้รับรางวัลดังกล่าวสามารถเป็นตัวเลือกสำหรับสถานศึกษาในการเลือกหนังสือเพื่อเป็นสื่อส่งเสริมการอ่านในห้องสมุดของโรงเรียนได้

อ้างอิง

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ. (2567). แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (ฉบับปรับปรุง).

<https://www.bopp.go.th/?p=5078>

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ. (2568). หนังสือดีเด่น ประจำปี พ.ศ. 2568. กรุงเทพฯ. (เอกสารอัดสำเนา).

ขอความร่วมมือ
ตอบแบบสอบถามเพื่อการพัฒนา
วารสารวิชาการ

วารสาร วิชาการ

วารสารจัดทำขึ้น

เพื่อเป็นแหล่งเผยแพร่ความรู้ด้านวิชาการ

เกี่ยวกับหลักสูตร สื่อ การจัดการเรียนการสอนและการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา
รวมทั้งเป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ในเชิงสร้างสรรค์
ต่อการปฏิบัติงานด้านการศึกษาของครู อาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา

ข้อความใด ๆ

ที่ตีพิมพ์ในวารสารวิชาการฉบับนี้ เป็นความคิดเห็นเฉพาะของผู้เขียน
ซึ่งอาจไม่ตรงกับความคิดเห็นของคณะที่ปรึกษา
และคณะกรรมการวารสารวิชาการ

ครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา

ร่วมส่งบทความวิชาการด้านการศึกษา มาลงเผยแพร่ในวารสารวิชาการ
ความยาวระหว่าง 5-7 หน้ากระดาษ A4 ขนาดตัวอักษร 16 พอยต์
พร้อมภาพประกอบ

ส่งมาได้ที่

กองบรรณาธิการวารสารวิชาการ
สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
อาคาร สพฐ. 3 ชั้น 3 กระทรวงศึกษาธิการ
ถนนราชดำเนินนอก เขตดุสิต กรุงเทพฯ 10300
หรืออีเมล obec.journal@gmail.com

ไม่รับ

บทความที่คัดลอกหรือลอกเลียนแบบหรือคัดลอกงานวิจัย
เอกสารอ้างอิงเฉพาะส่วนที่เกี่ยวข้อง
กับบทความเท่านั้น

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
อาคาร สพฐ. 3 ชั้น 3 กระทรวงศึกษาธิการ
ถนนราชดำเนินนอก เขตดุสิต กรุงเทพฯ 10300
อีเมล obec.journal@gmail.com

ISSN : 1513-0096